Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 138 (1133) | Łódź, Czwartek 16 Czerwca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג טז סיון תרפ"ז. | Nr. 138 (1133)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

קאָווערדא, וואָיקאָוו'ס מערדער איז פערמשפּט צו לעבענסלענגליכער תפיסה

בעשלאָסען זיך ווענדען צום מלוכה־פּרעזידענט וועגען פערקלענערען די שטראָף ביז 15 יאָהר. — די רוסישע עמיגראַציע האָט די ידיעה אויפגענומען מיט גרויס שמחה. — דער פּראָקוראָר האָט נישט געפאָדערט קיין טויט־שטראָף.

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש פון אונ־זער קאָ־רעספּאָנדענט) שוין פון האַלב אַכט אינדערפריה האָט זיך אין דער ריכטונג פון קרייז־געריכט (אויף מיאָ־דאָווע גאַס) גענומען ציען אַ גרויסער המון מענשען, וואָס האָט פּרובירט צו דרינגען אין דעם וואַרטע־זאַל פון געריכט, דריי פערטעל ניין האָט מען אין דער גרינע קאַרעטקע, אונטער אַ שטאַרקער פּאָליציי־וואַך געבראַכט קאָ־ווערדאַ'ן, דעם מערדער פון וואָי־קאָוו'ן. אין געריכט־זאַל זענען גע־ווען אַנוועזענד פאָרשטעהער און קאָ־רעספּאָנדענטען פון דער אינלענדישער און אויסלענדישער פּרעסע.

האַלב עלף האָט דער אוידיענציאָנע־לער געריכטס־קוריער אָנגעהויבען אויס־צורופען די עדות, וועלכע האָבען זיך אַלע געמעלדעט חוץ דעם געוו. סאָ־וויעטישען שאַרזשע ד'אַפער אין לאָנ־דאָן, ראָזענהאָלצ'ן, און וועלכער איז ערשט אָנגעקומען אין איצטער פון מאָסקווא.

דריי פערטעל עלף האָט זיך דערהערט אַ קלינגען און אין זאַל איז אַריין דאָס געריכט.

אויף דער ערשטער פראַגע פון דעם פּרעזידענט, האָט קאָווערדאַ רוהיג און געלאַסען ערקלערט, אַז ער איז אַ רוס, נאָר וואָס פאַר אַן אונטערטאַן ער איז, ווייסט ער נישט. ער איז אַ פּראַוואָ־סלאַוונער, געבוירען דעם 21. אויגוסט 1907, וואוינט אין ווילנע, האָט געענ־דיגט 7 קלאַסען גימנאַזיע, און איז אַ מיטאַרבייטער פון „בעלאָ־רוסקאַיאַ סלאָוואָ".

דער פּראָקוראָר, רודניצקי האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג צו פיהרען דעם פּראָצעס, נישט קוקענדיג דעראויף, וואָס דער עדות ראָזענהאָלץ איז נאָך נישט געקומען, מיט'ן תנאי, אַז דער לעצטער זאָל פערהערט ווערען, ווען ער וועט אָנקומען.

דער אַדוו. עטינגער דריקט אויס אין נאָמען פון דער פערטיידיגונג זיין צו־שטימונג צו דעם פּראָקוראָר'ס פאָר־שלאַג, און נאָך אַ קורצער בעראַטונג פון געריכט מאַכט דעם ענין ווערט פאָר־געלעזען דער בעשולדיגונגס־אַקט.

אין בעשולדיגונגס־אַקט ווערט גע־זאָגט, אַז דעם 9. יוני, 9 אין דערפריה איז געקומען אויפ'ן וואָקזאַל דער סאָ־וויעטישער געזאַנדטער וואָיקאָוו און זיך דאָרט בעגעגענט מיט ראָזענהאָלצ'ן, דעם סאָוויעטישען געזאַנדטען אין לאָנ־דאָן. ווען זיי זענען אַרויס פון דעם באַהן־רעסטאָראַן אויפ'ן פעראָן איז צו־געלאָפען עפּיס אַ יונגערמאַן און אָנגע־הויבען צו שיסען. פריהער האָט וואָי־קאָוו אָנגעהויבען צו אַנטלויפען, אָבער שפּעטער איז ער, אַ געטראָפענער פון די קוילען, געבליבען שטעהן און אָנ־געהויבען צוריק־צו־שיסען. לסוף איז ער אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד אַ שווער פערוואונדעטער. קאָווערדאַ, דער מער־דער פונם געזאַנדטען האָט אויפגעהויבען דעם רעוואָלווער איבער'ן קאָפּ און איבערגעגעבען זיך אין די הענד פון דער פּאָליציי. דער מערדער האָט זיין טאַט אויסגעטייטשט אַלס נקמה פאַר רוסלאַנד.

אויף דער פראַגע פון דעם פּרעזידענט, איז, זיך קאָווערדאַ מודה, אַז ער האָט דערהרג'עט וואָיקאָוו'ן, אָבער פאַר־שולדיג האַלט ער זיך נישט.

ער זאָגט איבער, אַז 9 זייגער איז ער אַרויס אויפ'ן פעראָן און שפּאַצירט דאָרט 10 מינוט לאַנג.

„דאָרט — ערקלערט ער — האָב איך דערזעהן וואָיקאָוו'ן. וועלכען איך האָב ביז דאַן נישט געקאַנט. איך האָב אַרויס־גענומען דעם רעוואָלווער און אָנגע־הויבען שיסען. ער האָט אָנגעהויבען צו אַנטלויפען. דערנאָך האָט ער זיך אָבגעשטעלט און געשאָסען צו מיר. ווען עס האָט מיר אויסגעגעה'ט קוי־לען, האָב איך אָנגעהויבען צו אַנטלוי־פען, און דערנאָך האָב איך זיך גוטווי־ליג אָפּגעגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי. איך האָב דערהרג'עט וואָי־קאָוו'ן דערפאַר, וואָס די באָלשעוויקעס האָבען געמאַכט פון רוסלאַנד. וואָיקאָוו'ן גופא האָב איך נישט געקאַנט".

די 19 עדות געבען אָפּ די שבועה, וועלכע עס נעהמען אָפּ: אַ קסיאָנדז, פּאָפּ און אַ רב.

מען טרעט צו צום פערהער פון די עדות. די משפחה פון דעם בעשולדיג־טען גיט ערקלערונגען אָהן אַ שבועה.

מען שטעלט פראַגען דעם עדות גרי־גאָראָוויטש, וועלכער איז אָנגעקומען פון פּאַריז און איז צופעליג געווען אויפ'ן פעראָן בעת'ן מאָרד.

דער עדות יאַשינסקי, באַהן־פּאָליצ־יאַנט גיט איבער, אַז ווען וואָיקאָוו איז אַנידערגעפאַלען, איז צו איהם, צום עדות הייסט עס, צוגעלאָפען ראָ־זענהאָלץ, און אויסלעגיטימירענדיג זיך, אויסגעשריגען: „אַט יענער מערדערישער האָט עס געטהון"! וואָיקאָוו — זאָגט דער עדות — האָט עפּיס צו מיר גערעדט, אָבער איך האָב איהם נישט פערשטאַ־נען, ווייל זיינע ליפּען זענען איהם שוין בלוי געווען...

עס איז אויסגעהערט געוואָרען דער עדות, פּאָליציאַנט דאָמבראָווסקי, וועלכער האָט איבערגעגעבען די פּרטים, ווי אַזוי ער האָט גענומען דעם מער־דער, בעת ער האָט פערהאַלטען קאָווער־דאַ'ן, האָט זיך דער לעצטער אויסגע־דריקט: „איך האָב בעצאָהלט פאַר רוס־לאַנד".

עס איז גענומען געוואָרען אויפ'ן פערהער די פרוי שרה פעניגשטיין — דער איינציגער יודישער עדות — ביי וועלכער דער מערדער האָט לעצטענס געוואוינט. זי געהט מיט אַ פערבאַנדאַ־זשירטען קאָפּ, ווייל זי איז נישט לאַנג אַרויס פון שפּיטאָל. זי איז זעהר אי־בערגעשראָקען, און חזר'ט איבער דאָס־זעלבע, וואָס זי האָט געזאָגט בעת דער אויספאָרשונג. קאָווערדאַ האָט איהר בעצאָהלט 15 זלאָטעס פאַר 2 וואָכען דירה־געלד. וועגען אַטענטאַט האָט זי זיך דערוואוסט, זייענדיג אין שפּיטאָל.

די מוטער פון אָנגעקלאָגטען דערצעהלט, אַז דער טאַט פון איהר זוהן האָט איהר געטראָפען אומגעריכט. דער זוהן איהר — זאָגט זי — צייכענט זיך אויס מיט אַן־אידעאַלען כאַראַקטער. אויף די פראַגען פון די אַדוואָקאַטען האָט זי געענטפערט, אַז אין יאָהר 1915 איז איהר גאַנצע משפחה עוואַקואירט געוואָרען פון ווילנע קיין סאַמאַרע, וואו זיי האָבען געוואוינט ביז'ן יאָהר 1920 און דערנאָך זיך צוריקגעקעהרט קיין פּוילען. פון רוסלאַנד האָט דער זוהן איהרער אַרויסגעפיהרט זעהר אַ שרעקליכען איינדרוק. אין סאַמאַרע למשל, האָבען די באָלשעוויקעס גע־כאַפּט 2 זייערע בעקאַנטע און איינעם פון זיי נאַקעטערהייט אַריינגעוואָרפען אין טייך אַריין. דער זוהן איהרער דערצעהלט זי, האָט שטענדיג געטרוימט צו ראַטעווען רוסלאַנד. די ערצעהלונ־גען וועגען די פּאַטריאָטישע טאַטען פון היסטאָרישע רוסישע העלדען האָבען געוועקט זיין יונגע פאַנטאַזיע. אַ גע־וויסע צייט האָט ער אפילו געאַרבייט אין דער ווייס־רוסישער קאָמוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אָבער נאָך אַ קורצער צייט איז ער פון איהר אַרויסגעטראָטען.

דער פאָטער קאָווערדא'ס דער־צעהלט, אַז זיין זוהן'ס טאַט בעדייט אַ פּראָטעסט געגען די באָלשעוויסטישע

(ווייטער זעה 5-טע זייט)

W dniu 14 czerwca 1927 roku rozstał się z tym światem

Maksymiljan ROSENSAL

radny miasta Łodzi.

W zmarłym tracimy zacnego obywatela i gorliwego współpracownika o nieskazitelnym charakterze.

Cześć Jego pamięci!

RADA MIEJSKA m. ŁODZI.

579

די פֿראַגע פֿון רוסלאַנד

זאָל בעהאַנדעלט ווערען אויף אַן אינטערנאַצ. קאָנפֿערענץ

פּאַריז, 15. (אטע). „זשורנאַל" שרייבט, אַז צום מיניסטען סענסאַציאָנעל וואָלט געווען אַ רעזולטאַט פֿון דער איצטיגער גענפֿער קאָנפֿערענץ, לויט וועלכען ס'וואָלט געקומען צו אַ הסכם צווישען די מיניסטאָרען פֿון די גרויסע אייראָפּעאישע מלוכות מכח צוזאַמענרופֿען אַן אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפֿערענץ, וועלכער זאָל זיך פֿאַרנעהמען מיט דער רוסישער פֿראַגע.

דער דאָזיגער צניין, וואָס האָט זיך געכטען נאָך אויסגעוויזען פֿאַר אוממעגליך, ווייזט זיך איצט אַרויס צו זיין פֿאַר אַ מעגליכע זאַך.

פּאַריז, 15. (אטע). אין די פּאָליטישע קרייזען בעשטעטיגט מען די קלאַנגען, אַז אין גענף ווערען איצטער אויסגעפֿאָרשט די ענינים, וואָס האָבען אַ שייכות מיט דער סאָוויעטישער פּראָפּאַגאַנדע אין אייראָפּאַ און אַזיען. די אייראָפּעאישע שטריט-פֿראַגען געפֿינען זיך אויף אַ וויטערדיגען פּלאַן.

פּוילענס תשובה אויף סאָוויעטישער נאָטע

זאָל ערשט געגעבען ווערען אין אַ וואָך אַרום.

וואַרשאַ, 15 (טעלעפֿאָניש) ווי מיר ווערען געוואויר, זענען דורכ'ן אויסערן-מיניסטעריום אַרויסגעשיקט געוואָרען, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער צווייטער סאָוויעטישער נאָטע, צום פּוילישען אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע, ה' פּאַטעק נייע אויספֿיהרליכע אינסטרוקציעס.

ערשט נאָכדעם ווי די רעגירונג וועט בעקומען פֿון דער פּוילישער אַמבאַסאַדע אין מאָסקווע אַלע געפֿאָדערטע צוגאָב-אינפֿאָרמאַציעס און ידיעות, וועט פֿעסטגעשטעלט ווערען דער טעקסט פֿון פּוילישען ענטפֿער אויף דער צווייטער סאָוויעטישער נאָטע, אויף אַזאַ אופֿן איז צו ערוואַרטען די פּוילישע ענטפֿער-נאָטע צו די סאָוויעטען וואַהרשיינליך נישט פֿריהער ווי אין אַ וואָך אַרום.

פֿון בערלין איז געקומען אָנגעקומען קיין וואַרשאַ אַ ידיעה וועגען דעם, אַז די סאָוויעטען-רעגירונג זאָל האָבען אַרויסגעשיקט צו פּוילען אַ נייע דריטע נאָטע. די דאָזיגע ידיעה ווייזט זיך אָבער אַרויס פֿאַר פֿולשטענדיג אומבעגרינדעט.

2 יודישע דעטעקטיווע אויז באַנדיטען

פֿיהרען אַ קאַמף און ! דעטעקטיוו ווערט דערשאָסען.

ניו-יאָרק (י.ט.א) בעת די יודישע דעטעקטיווען מאָריס באַרקין און בנימין קאַנטאָר זענען אַריין אין אַ רעסטאָראַן צוליעס איבערבייסען, זענען אַהין אַריינגעקומען דריי בעוואָפֿענטע באַנדיטען און געמאַכט אַ פּרוב צו בערויבען די אַנוועזענדע. באַרקין האָט אַרויסגעכאַפּט זיין רעוואָלווער און אויסשאָסען, טרעפֿענדיג איינעם פֿון די באַנדיטען. די לעצטע האָבען געענטפֿערט מיט אַ שיסעריי. דער צווייטער יודישער דעטעקטיוו איז געפֿאַלען אַ טויטער איידער ער האָט בעוויזען אויסצושיסען פֿון זיין רעוואָלווער. די באַנדיטען זענען דאַן אַרויסגעלאָפֿען פֿון רעסטאָראַן, אַריין אין אַ גע'גנב'עטען אויטאָמאָביל, אַנגעפֿיהרט דורך דעם פֿערוואונדעטען באַנדיט.

ווערענדיג אָבגעשוואַכט פֿון בלוט-פֿערלוסט, האָט דער שאָפֿער-באַנדיט גענומען פֿערלירען די קאָנטראָל איבער דעם אויטאָמאָביל. מורא האָבענדיג פֿאַר אַ צוזאַמענשטויס זענען צוויי באַנדיטען אַרויסגעשפּרונגען פֿון אויטאָ און ענטלאָפֿען. דער דריטער פֿערוואונדעטער באַנדיט איז דורך דער פּאָליציי פֿערהאַלטען געוואָרען.

דער דערמאָרדעטער יודישער דעטעקטיוו איז געווען לייטענאַנט אין דער אַמעריקאַנער אַרמעע בעת דער וועלט-מלחמה און האָט געקעמפֿט אויף דעם פֿראַנצויזיש דייטשען פֿראָנט.

אַ פֿליה אַרום דער ערד.

לאָנדאָן, 15 (אט"ע). דער פּלאָט-קאַפּיטאַן בירד וועט זונטאָג 6 אין דער פֿריה אָנהויבען זיין פֿליה איבער'ן אַטלאַנטיק.

ניו-יאָרק, 15 (אט"ע). צוויי אַמעריקאַנער פּילאָטען, אויגלס און אויאיט האָבען בדעה דורכצומאַכען אַ לופֿט-נסיעה אַרום דעם ערד-קוגעל אין משך פֿון 15 טעג. די לופֿט-פֿליהער וועלען אָנהויבען זייער רייזע דעם 15 יולי און ווילען פֿליהען נאָר ביי טאָג.

הוצאות אויף בילדונג אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.א.) אין משך פֿון די חדשים יאַנואַר אַפּריל ה. י. האָבען די הוצאות פֿון בילדונגס-דעפּאַרטאַמענט ביים ציוניסטישען עקזעקוטיוו בעטראָפֿען 44,108 פֿונט אין פֿערגלייך מיט'ן יאָהר 1921/22 האָבען זיך די בילדונגס-אויסגאַבען דורכשניטליך אויף יעדען קינד בעדייטענד פֿערקלענערט.

שקצים'לעך שפּילען זיך...

גרויסע שאָדענס אויפ'ן יודישען בית עולם אין טשיקאַגאָ.

טשיקאַגאָ. (י.ט.א.) 500 פֿאָטאָגראַפֿיעס, וואָס זענען געווען איינגעפֿאַסט אין די מצבות אויפ'ן יודישען בית-עולם אין פֿאָרעסט-פּאַרק אין טשיקאַגאָ זענען פֿערניכטעט געוואָרען דורכ'ן יונגוואַרג, וואָס האָט זיך מיט זיי בענוצט אַלס שפּילצייג.

עס איז צונויפֿגערופֿען געוואָרען אַ ספּעציעלע זיצונג פֿון אויפֿזיכטס-ראַט פֿון פֿאָרעסט-פּאַרק, כדי אָנצונעמען שטרענגע מיטלען געגען די פֿערניכטונגס-אַרבייט אויפ'ן יודישען בית-עלמין.

די יודישע לאַגע אין אונגאַרן.

אַ געשפּרעך מיט'ן עלטסטען יודישען מיטגליד פֿון אונגאַרישען סענאַט.

ניו-יאָרק, (יט"א) דאָ איז אָנגעקומען אויף זיין צוריקרייזע פֿון ארץ-ישראל ה' פּאָול סאַנדאָרס, דער עלטסטער יודישער מיטגליד פֿון אונגאַרישען סענאַט.

אין אַ געשפּרעך מיט דעם פֿאָרשטעהער פֿון דער „יודישער טעלעגראַפֿען-אַגענטור" האָט דער יודישער סענאַטאָר ערקלערט, אַז עס וואָלט געווען אַ גרויסע טובה פֿאַר די יודען פֿון אונגאַרן, ווען די אויסלענדישע יודען זאָלען זיך איינמישען נישט אַריינמישען אין דער פֿראַגע פֿון אָפּשאַפֿען דעם „נומערוס קלאַוזוס" אויף די אונגאַרישע אוניווערזיטעטען.

„מיר האָבען אַליין גענוג קראַפֿט און געדולד צו אויסקומען ביי דער רעגירונג זי זאָל אָפּשאַפֿען דעם „נומערוס קלאַוזוס" – האָט סענאַטאָר סאַנדאָרס ערקלערט – מיר קענען דאָס אויסקומען אָהן דער הילף פֿון אונזערע אויסלענדישע ברידער. איך בין זיכער, אַז דער „נומערוס קלאַוזוס" וועט אין גיכען אָפּגעשאַפֿט ווערען".

אָפּשטעלענדיג זיך אויף דער אַלגעמיינער לאַגע פֿון די יודען אין אונגאַרן, האָט סענאַטאָר סאַנדאָרס ערקלערט:

„אויסער דעם „נומערוס קלאַוזוס", האָבען די יודען קיין טענות נישט צו דער אונגאַרישער רעגירונג, עס זענען פֿערהאַן איצט אין אונגאַרן קליינע אַנטיסעמיטישע גרופּען, וואָס ווילען אויפֿשטעלען די יודישע בעפֿעלקערונג אונטער די אַלטע בעגרענצונגען, אָבער די רעגירונג בעקעמפֿט זיי און וועט זיי מיט דער צייט מאַכען איינגאַנצען אומשעדליך".

סענאַטאָר סאַנדאָרס איז אַ מיטגליד פֿון דעם אונגאַרישען סענאַט פֿאַר די לעצטע 25 יאָהר. ער איז בעקאַנט דורך זיינע פֿיל אַרויסטרעטונגען לטובת יודישע פֿראַגען און האָט געהאַט אַרויסגערופֿען דעם אונגאַרישען בילדונגס-מיניסטער, גראַף קלעבעלסבערג, אויף אַ דועל צוליב דער „נומערוס קלאַוזוס" פֿראַגע.

יודישער דעלעגאַט פֿון אַרגענטינישער רעגירונג

שטודירט אינסטיטוציעס פֿאַר סאָציאַלער הילף אין אייראָפּאַ.

וויען, (י.ט.א) דאָ איז אָנגעקומען דר. פֿיינמאַן, ספּעציעלער דעלעגאַט פֿון דער אַרגענטינישער רעפּובליק, כדי שטודירען די וויענער אינסטיטוציעס פֿאַר סאָציאַלער הילף. דר. פֿיינמאַן האָט צו דעמזעלבען צוועק שוין בעזוכט איינינע לענדער אין אייראָפּאַ. דר. פֿיינמאַן איז אַן אַרצט און פֿאָהרט אַרום אין אייראָפּאַ לויט אַן אויפֿטראַג פֿון דער אַרגענטינישער רעגירונג, וועלכע וויל איינריכטען אין אַרגענטינע אַ פּריוואַטע אינסטיטוציע צום שוץ פֿון דער מענשליכער אַרבייטס-קראַפֿט. די אויפֿגאַבע פֿון ד"ר פֿיינמאַן וועט זיין איינצואָרדענען די דאָזיגע אינסטיטוציע אַלס קליניק צום דערהאַלטען און בעניצען די אַרבייטס-קראַפֿט פֿון אַרבייטענדען מענשען אין אַרגענטינע.

ביטעס, רעקורסען

און איבערזעצונגען

שרייבט ביליג און שנעל די בעוואוסטע ביוראָ

צעגעלניאַנאַ 40, אין טויער.

569

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פֿאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען אין קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פֿון 3—4 נאָכמיטאָג און פֿון 4—5 דער לעטשניצע „וואולקא".

זאַל פֿילהאַרמאָניע

דירעקציע: אַ. שטרויד.

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 16. יוני ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמ. קומט פֿאָר צום 1. מאָל אין לאָדז

אַ גרויסער טאַנץ-רעציטאַל

פֿונ'ם פֿענאָמענאַלען 6-יעהריגען װאונדער-קינד

מרימ'ל רייכעס

וועלכע האָט אויפֿגעטרעטען אין וואַרשאַ מיט אַ ריזען-ערפֿאָלג אונטער'ן פּראָטעקטאָראַט פֿון פֿרוי מאַרשאַל פּילסודסקאַ מיט'ן אָנטייל פֿון Jān Mrozinski אַרטיסט פֿון לאָדזער פּוילישען שטאָט-טעאַטער און פּראָפֿ. י. הירשפֿעלד. ~ בילעטען פֿאַרפֿערקויף אין פֿילהאַרמאָניע-קאַסע.

הגמנסיה העברית „יבנה" בלודז

מתמקבלים תלמידים לכל המחלקות VI – A1 בכל יום בלשכת הגמנסיה רחוב ציגלנינה 75.

בשנת הלמודים הבאה תפתח גם מכינה A^0 בשביל ילדים בני 6 בלי כל הכנה.

המנהל.

עס ווערען אָנגענומען תלמידים אין אַלע קלאַסען (VI – A) יעדען טאָג אין דער קאַנצעלאַריע פֿון דער גימנאַזיע ציגעל-גאַס 75.

צום נייעם שול-יאָהר ווערט ערעפֿענט אַ מכינה A^0 פֿאַר קינדער פֿון 6 יאָהר אָהן שום פֿאָרבערייטונגען.

דער דירעקטאָר.

995

8 יונג, שטעפּער-מייסטער!

דאָנערשטאָג, דעם 26. ד. ח. פּינקטליך 8 אין אָווענד קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון האַנדוועקער-קלוב, פּאָלודניאָווע 4

אַן אויסעראָרדענטליכע פֿערזאַמלונג

מיט פֿאָלגענדען טאָגעס-אָרדנונג: 1) שטייער-פֿראַגען, 2) קראַנקען קאַסע, 3) פֿאַך-לאַגע.

צו וועלכע אַלע שטעפּער-מייסטער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען.

580

1-טע אָרטאָדאָקסישע 7-קלאַס. טעכטער-שולע

„בית-יעקב"

צעגעלניאַנאַ № 24.

צעגעלניאַנאַ № 24.

צום נייעם שול-יאָהר עפֿענען מיר—אויסער די 7-קל. לויט פּראָגראַם פֿון פּאָווזשעכנע שולע—אַ

4-קל. האַנדעלס-אויז-ווירטשאַפֿטס-גימנאַזיום

שכר-לימוד איז די ערשטע 4 קל. a און b זענען 30-45 זל. אַ קוואַרטאַל.

ביי דער שולע עקזיסטירט אַ פֿרעבעל-אָבטיילונג פֿאַר קינדער פֿון 4—7 יאָהר.

עס ווערען אויך געעפֿענט בוכהאַלטעריע- און האַנדעלס-קורסען, ווי אויך „בית-יעקב"-קורסען פֿאַר דערוואַקסענע.

די לייטונג.

781

השבת אבדה.

אויף פּעטריקאָווער גאַס צווישען ציגעל-גאַס און פּעטריקאָווער, האָב איך נעכטען פֿערלוירען מיין גאַנץ פֿערמעגען !! דאָלאַר מיט 60 רענטען-מאַרק.

דעם עהרליכען פֿינדער בעט איך צו וויסען צו געבען געגען בעלוינונג אין אדמיניסטראַציע פֿון „נייעם פֿאָלקסבלאַט".

583

נוצט אויס די געלעגענהייט!

צוליב דער ליקווידאַציע פֿונ'ם לאַגער, פֿערקויף איך

קאָנסערווען,

פֿיש און פֿרוכטען, ווי אויך פֿערשידענע אַנדערע קאָלאָניאַל-וואַרען צו אויסנאַהמס-פּרייזען

L. Glik, Piotrkowska 98, tel. 25-38.

דאָרט איז אויך צו פֿערקויפֿען אַ געוועלב-איינריכטונג.

לאָדזער יודישע געזעלשאַפֿט

„הכנסת כלה" ו„גמילות חסדים"

20 וואָלבאָרסקאַ 20

מאַכט בעקאַנט איהרע מיטגלידער, ווי אויך נישט-מיטגלידער, אַז היינט, דאָנערשטאָג, 6 אַ זייגער אָווענד קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון פּליישער-פֿעראיין (פּעטריקאָווער 24) אַן

אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג

ס'ווערען געבעטען אַלע סימפּאַטיקער, ווי אויך די לאָדזער יוגענד, צו קומען זיך איינשרייבען. בכדי אַנטיילצונעהמען אין בלימעל-טאָג, וואָס דער פֿעראיין נעהמט פֿאָר דעם 21. יוני.

די פֿערוואַלטונג.

לאדז. 16. יוני 1927.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 16. יוני 1927.

רוסישע מאנארכיסטען און רוסישע יודען.

ווי ווענינ מיר האלטען ווילען האבען א שייכות צו דעם אינצדל'כען קאמף אין דער רוסישער עמיגראציע, זענען מיר פארט געצוואונגען היינט אבצושטעלען זיך אויף דער קליקע, וואס טרעט ארויס עפענטליך אלס די רוסישע מאנארכיסטישע פארטיי. די איינצעלהייטען, וואס זענען בעקאנט געווארען נאך דער אויספארשונג פון דעם יונגען רוסישען מערדער אין ווארשא, בעווייזען, אז מען טאר נישט לאזען די קליקע אויסצושרייטען זיך אין איהר גאנצען גלאנץ און שפילערהייד אויסהאדעווען אנ'אמת'ע ארמעע פון פאגראמטשיקעס. אויף דעם יודענטום אין פאריז — דעם גרעסטען צענטער פון רוסישע מאנארכיסטען אין אויסלאנד! — און בעזונדערס אויף די פראנצויזישען יודענטום ליגט א חוב ארייננצוטראכטען זיך, אין דער לאגע און אבנעהמען די נויטיגע שריט...

וואס האט זיך ארויסגעוויזען?

דער מערדער האט אבגעגעבען תיכף נאך דעם מארד א גענויע ערקלערונג ווענען די מאטיווען פון זיין פערברעכען און צוזאמענהאנג מיט אזוי צו זאגען זיין אלגעמיינער פאליטישער וועלטאנשויאונג. דער מערדער איז איבערצייגט, אז רוסלאנד ווערט געהאלטען אין די הענד פון יודען און ווערט צעפייניגט פון יודען. אזוי ווי דער ערמארדעטער וואיקאוו איז לויט זיין איבערצייגונג א יוד איז ער געגאנגען אברוימען פון וועג איינעם פון יענע, וועלכע פייניגען רוסלאנד...

אונז אינטערעסירט נישט אין דעם פאל נישט דער ערמארדעטער און נישט דער מערדער. פאר אונז איז וויכטיג פעסטצושטעלען, אז די מערדערישע קליקע פון די רוסישע מאנארכיסטען האלט זיך עד היום ביים אלטען רוסישען פרינציפ:

— „ביי זשידאוו, ספאסאי ראסייו... הרג'ע דעם יודען ראטעווע רוסלאנד!"

פאר די ביטערע יאהרען פון זייער וואנדערונג און נויט און אייביגען יאמערען נאך דעם גורל פון דעם געליבטען פאטערלאנד זענען זיי נאך אלץ נישט אוועק פון דעם דאזיגען „מיטויניגען" געדאנק, אז אין אלע זייערע אומגליקען זענען שולדיג יודען. דאס וואס הונדערטער טויזענדער יודען געפינען זיך מיט זיי צוזאמען אין דער עמיגראציע און קענען זיך נישט אומקערען צוריק קיין רוסלאנד, אפילו דאס וואס געוויסע יודישע עלעמענטען געהען מיט זיי, מיט די מאנארכיסטען, צוזאמען האנד ביי האנד אין זייער קאמף געגען דער סאוויעטישער רעגירונג, דאס אלץ מאכט נישט ווענינער זייער בלוטיגען האס צו יודען און זייער וואונש אומצוברענגען דאס רוסישע יודענטום.

געוועזען א אזיאטישע פאגראם-באנדע און געבליבען דאס עד-היום.

וואיקאוו'ס מערדער איז א 19-יעהריגער יונגעל, אבער די, וואס האבען איהם געשיקט און האבען איהם אויסגעלערענט צו דענקען אזוי, זענען שוין גארנישט קיין יונגלעך. דאס איז א ראפינירטע, פראפעסיאנעל ארגאניזירטע מערדער-קליקע. זי באנדע עגזיסטירט און גרייט זיך צו דער „ארבייט" איז דאס נישט קיין שרעקליכע זאך, אז מען דולדעט זי?

ח. גראסמאן.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעטשנצע זגעזשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

אלבאניע, יוגאסלאוויע—איטאליע.

די פרעסע ברענגט ווידער אלארמירענדע ידיעות וועגען דעם פערשארפטען קאנפליקט אין אלבאניען. די יוגאסלאווישע רעגירונג האט געגעבען אלבאניען א טערמין פון 2 טאג אויף צו ערלעדיגען די פראגע מיט'ן ארעסטירטען יוגאסלאווישען דאלמעטשער יוראשקעוויטש. ס'איז נישט פערשטענדליך פאר'ן זייטיגען צושויער ווי קומט עס, אז אזא אייגענטליך נישטיגער אינצידענט זאל ווערען די סבה פון אזא שארפען קאנפליקט און ס'בלייבט אונפערשטענדליך ווי קומט עס, אז אזא שוואכע מלוכה ווי ס'איז אלבאניען זאל זיך איינשפארען אזוי קאטעגאריש, בעת יוגאסלאוויען איז דוקא בערעכט לויט אלע אינטערנאציאנאלע מנהגים.

אלבאניען איז א בערגיג לאנד. די בערג אין צפון און אין דרום דערגעהן צום ים. אינמיטען געהען זיי ווייט אפ פון די ברעגען און שאפען א גרויסע זאמדיגע פלעכע.

אין די צייטען פון דער טערקישער אקופאציע זענען די אייגענטליך איינגעוואוירענע ארויסגעשטויסען געווארען אין די בערג און אויף דער פלעכע האבען זיך בעזעצט די טערקען. א טייל פון דער בעפעלקערונג וואס איז געבליבען דארט האט זיך אסימילירט, און איצט איז די בעפעלקערונג אין אלבאניען איינגעטיילט אויף פאלגענדען אופן: אין צפון-טייל, אין די בערג וואוינען די ערדלאזע בערג-פויערן, וואס זענען מייסטענס קאטאליקען, אין דרום - פראוואסלאווע, וואס זענען רעליגיעז און געזעלשאפטליך פערבונדען מיט גריכענלאנד. זיי זענען ארים און א גרויסער טייל פון זיי עמיגרירט נאך אמעריקא.

די מיטעלסטע טייל איז בעזעצט דורך מוסולמענער. די איצטיגע רעגירונג, וואס איז געקומען צום רודער דורך אַג'איבערקעהרעניש, האט אונטערשטיצט די פריהערדיגע קריסטליכע און איז א פערטרעטערין פון די רייכערע מוסולמענישע שיכטען, וואס בעזיצען דעם מיטעלסטען פלאכען לאנדטייל. זייער פיהרער איז אכמעד-בען-צאגו.

דער מאמענט פון רעליגיעזע קאנפליקטען פערשארפט זיך נאך מיט ריין סאציאלע ווידערשפרוכען פון די דאזיגע טיילען: די קריסטען זענען מייסטענס ערדלאזע, די מוזולמענער זענען גוטסבעזיצער, וואס שטעהען פאר אנ'אגרארר-רעפארם מיט פארצעלאציעס א. א. וו. און האבען נישט קיין זיכערקייט, אז זיי וועלען בעקומען די פערגיטיגונג דערפאר. דער דאזיגער אומשטאנד וואס די סאציאלע געגענזאצען פאלען צוזאמען מיט דער רעליגיעזער פערשידענקייט פערשארפט נאך מעהר די בעציהונגען און די מוזולמענישע גוטסבעזיצער ראטען אויס אום'ברחמנות'דיג די ארימע פויערן-בעפעלקערונג, די רעגירונג פון אכמעד-בען-צאג פיהרט די דאזיגע פאליטיק מיט דער פולער ריקזיכטסלאזיגקייט, וואס אפילו אין אלבאניען, וואו די רעוואלוציעס קומען פאר אזוי אפט איז די דאזיגע ריקזיכטסלאזיקייט א זעלטענהייט. אזוי איז עס געווען בעת די לעצטע שטראף-עקספעדיציעס ווען די בעפעלקערונג מיט די פרויען און קינדער איז אזוי טרעטירט געווארען, ווי דאס איז מעגליך געווען נאר אין די אלטע צייטען. ס'איז גאנץ פירדיך קלאר, אז די בעפעלקערונג איז אויפגערעגט געגען דער רעגירונג און די רעגירונג, וועלכע איז נישט זיכער מוז זוכען שוץ אין אויסלאנד, כדי מיט פרעמדע כחות זיך פערפעסטיגען. דא קומען אין בעטראכט די שכנים יוגאסלאוויען אדער איטאליען. מיט די סערבען האבען די מוזולמענער נאך אין די צייטען פון דער טערקישער הערשאפט אונאויפהערליך געקעמפט און פון דארט שטאמען די לאזונגען פון דער אגרארר-רעפארם. דאס זענען צוויי מאמענטען, וואס שטויסען די רעגירונג פון אכמעד-בען-צאגו אין די ארעמס פון יוגאסלאוויענס פיינד — איטאליען.

די איטאליענער האבען ביסלעכווייז אנגעהויבען אריינדרינגען אין אלבאניען, זיי פאכטען די גיטער אויף לאנגע טערמינען און די עקאנאמישע אינטערעסען פון איטאליען פערבינדען זיך אלץ מעהר מיט דער הערשאפט פון די גוטס-בעזיצער, וועלכע זענען מוסולמענער און זיי ווילען נערען די שטיצע פון איטאליען מעג זיין אפילו דורך איהר אקופאציע.

אט דאס זענען די סיבות פון דעם, וואס דאס איצטיגע אלבאניען זוכט א קאנפליקט מיט יוגאסלאוויען, האפענדיג די זיכערקייט, אז איטאליען וועט זי פערטיידיגען און זיכערען אין אלבאניען גופא די איבערהאנד פון די מוסולמענישע גוטס-בעזיצער מיט זייערע עקאנאמיש-פערוואנדטע גרופען.

יודישע נייעס.

דער ארץ-ישראל-„מכבי"

שפילט נישט שבת און יום-טוב.

נ יו - י א ר ק, (י.ט.א.) דער ארץ-ישראל „מכבי", וועלכער געפינט זיך אויף א טורנע אין אמעריקא וועט נישט שפילען אין שבתים און ימים-טובים הגם דורך דעם וועט די מאנשאפט פערלירען גרויסע געלד-סומען, ווייל דער שבת'דיגער טאג איז דער בעסטער ספארט-טאג אין דער אמעריקאנער ספארט-וועלט. דער ארץ-ישראל „מכבי" האט ענטגילטיג בעשלאסען אפציהיטען די בעשיהלען פון דער ארטאדאקסישער יודישער בעפעלקערונג אין אמעריקא. דער „מכבי" האט שוין אבגעווארפען אנ'אנבאט פאר 25 טויזענד דאלאר צו שפילען געגען גרויסען פוטבאל-קלוב אין טעראנטא אין שבת.

פאר אויסרויבען א שוהל.

ווין. (י.ט.א) דאס ווינער לאנדעסגעריכט האט פערורטיילט דעם גנב אקערמאן פאר אויסרויבען ביינאכט א ווינער יודישע שוהל אויף א יאהר שווערע תפיסה.

עהרען-מצבה פאר א יודישען דיכטער אין אונגארן.

בודאפעשט, (י.ט.א.) דער פערבאנד פון אונגארישע ביהנען-אויטארען האט בעשלאסען אויפשטעלען אויף די הוצאות פון פערבאנד א פראכטפולע קינסטלערישע מצבה אויפ'ן פרישען קבר פון יונג-פערשטארבענעם יודישען דראמאטורג בעלא שענעס.

קיריל'ס „סאוויעטישע מאנארכיע".

(קארעספאנדענץ פון פאריז).

אונגעהויער וויכטיגע נייעס קומט פונ'ם הויף פון קיריל דעם 1-טען.

קיריל דער 1-טער? ווייסט איהר דען נישט, אז דאס איז דער „קינפטיגער" רוסישער צאר. דער וואס וואוינט אין גלות פראנקרייך אויף דער גליקליכער שעה ווען ער וועט זיך צוריק אומקערען צו דעם טראן פון זיינע עלטערען? ווארט דאך א „פראנצויזישער קעניג" גאנצע 56 יאהר, פאר וואס זשע זאל קיריל'ן שווער זיין צו ווארטען 10 יאהר?

קיריל ווארט אבער נישט מיט פערלענטע הענד, ער פערעפענטליכט דעקרעטען, טיילט אויס ארדענס און אמטען, שיקט מיסיעס און קצינים, ער קאנקורירט אפילו גלענצענד מיט דעם צד, וועלכער האט זיך גרופירט ארום דעם אלטען ניקאלאי ניקאלאיעוויטש, אין וועמען זיי זעהען דעם קינפטיגען גואל פון רוסלאנד און וועלכער טראגט דעם בעשיידענעם טיטול פון „משגיח אויפ'ן רוסישען טראן". ניקאלאי ניקאלאיעוויטש וועט נעהמען מאסקווע, „אוסמירען" די „קראמאלע" און דאן צונויפרופען דעם „זעמסקי סאבאר", וועלכער וועט בעשטימען דעם צאר. מען קען דענקען, אז דער זיגער איבער די באלשעוויקעס וועט טאקע בעשאנקען ווערען מיט דעם פאסטען, דערווייל איז ער נאר א משגיח פון רוסישען טראן".

קיריל האלט זיך פאר א דעמאקראטישען צאר און רופט אן ניקאלאי ניקאלאיעוויטש'ן מיט'ן נאמען „רעאקציאנער".

דא נישט לאנג האט קיריל איבערגעטראגען זיין רעזידענץ קיין ווערסאל, וואו עס האבען אמאל געוואוינט די פראנצויזישע קעניגען, און האט זיך גענומען צו מאכען ווייטגעהענדע דעמאקראטישע רעפארמען.

קיריל האט זיין „רעגירונגס ראט", זיין „סענאט", זיין גענעראליסימוס פון דער ארמעע וואס עקזיסטירט נישט. אט פאר די וויכטיגע אנשטאלטען פון דער „אימפעריע" האט דער צאר פארגעשלאגען ארויסצולאזען א מאניפעסט, וועלכער זאל ענטהאלטען זיינע הבטחות פאר זיין געליבט פאלק, וואס ער, קיריל, וועט אויספילען בשעת משיח וועט קומען, ד. ה. ווען ער וועט זיין צוריק אין מאסקווע. דער ראט און דער סענאט האבען געפונען, אז די אידעען פון זייער מאנארך זענען צו פראגרעסיוו. עס איז געקומען צו א קאנפליקט, דעמיסיעס. קיריל האט גע'טענה'ט אז פון דארט, פון רוסלאנד גופא, דיקטירט מען איהם זיין רעגירונגס-פראגראם, און ער מוז זיך צוהערען צו דער שטימע פון זיין פאלק. און דער מאניפעסט איז ערשינען. אט זענען זיינע הויפטפונקטען:

אין רוסלאנד הערט מען איצט א לאזונג: „א צאר מיט סאוויעטען, נאר אהן קאמוניסטען", זאל זיין אזוי. קיריל איז מיט דעם פאלק איינשטימיג.

כדי צווישען צאר און זיין פאלק זאל נישט עקזיסטירען קיין וואנד, זאל זיך רוסלאנד האבען איהרע „דארפישע, קרייז-גובערניאלע און נאציאנאלע סאוויעטען", וועלכע וועלען זיך פעריאדיש פערזאמלען אין אנ'אלרוסישען צוזאמענפאהר פון די סאוויעטען".

אלע נאציאנאליטעטען וועלען האבען זייערע רעכט צו לעבען לויט זייערע מנהגים. די רעגירונגס-בעאמטע אין די געגענדען, וואו ס'וואוינען די „אינאראדצעס", וועלען רעקרוטירט ווערען פון די ארטיגע איינוואוינער.

די פויערים, וועלכע האבען פערכאפט ערד ביי די פאמישטשיקעס בשעת דער רעוואלוציע וועלען בעקומען פון צאר קיריל געזעצליכע דאקומענטען... די פאמעשטשיקעס וועלען קענען בעקומען אלס קאמפענסאציע שטרעקעס ערד אין סיביר, טורקעסטאן...

קיריל זארגט פאר ארבייטער: 8 שעהיגער ארבייטס-טאג, ענטוויקלונג פון פראפעסיאנעלע בעוועגונג, פערזיכערונג היגיענישע וואוינונגען. בקצור א תמצית פון א סאציאליסטישע פראגראם.

זעהט איהר, די זאוואדען און פאבריקען וויל קיריל אבגעבען זייערע פריהערדיגע בעזיצער. ווייזט אויס, אז לויט זיין מיינונג וועלען די ארבייטער גאר נישט האבען דאגעגען.

הייגע קינדער- און מוטער-שוץ, פערזארגונג פון יתומים, אינוואלידען, ביליגע קרעדיטען, פרייהייט פון פרעסע, פערקלענערונג פון שטייערן, ביליגע באהן- און פאסט-טאריפען (וואס ארט עס איהם?)

איצט לייענט פאלגענדען בוכשטעבליכען אויסצוג:

„אומזיסטע מעדיצינישע הילף פאר די וואס זענען קראנק אויף סיפיליס אדער שווינדזוכט, אבער בתנאי, אויב זיי האבען זיך אנגעשטעקט מיט די דאזיגע קראנקהייטען... אין דער צייט פון דער קאמוניסטישער הערשאפט."

אט האט איהר זיך א סאוויעטישען צאר!

קיריל האט אויך אן אקטיווע אויסערליכע פאליטיק.

אט למשל גיט מען איבער, אז ער האט זיך פערגלייכט מיט רומעניען. רומעניע דארף איהם אנערקענען אלס שעף פון דער דינאסטיע ראמאנאוו, דערפאר זאגט ער זיך אפ פון בעסאראביע, אויסער דריי אויעזדען, וועלכע געהען צוריק צו רוסלאנד. גענעראל אברומשעוו איז אפילו ארויסגעפאהרען אין די 3 אויעזדען מיט א ספעציעלער מיסיע כדי צו גרינדען אין אקערמאן א פאריין פון קירילאווצעס.

קיריל האט שוין זיין ערשטען מיניסטריום מיט וועלכען ער וועט אנהויבען רעגירען אין מאסקווע: סאזאנאוו — מיניסטער פון אויסערן, גושקאוו — קאמערץ און אינדוסטריע, און... קערענסקי — יוסטיץ-מיניסטער... מ'האט נישט בעפרעגט צי די לייט שטימען איין, אבער אז עס וועט שוין קומען דערצו וועט מען זעהן...

אין קיריל'ס הויף איז געווארען איינע פון די פאריזער חריפות'לעך, ווי „באלי בערושער", „מולען רוש"... עס קומען אהין דעפוטאטען, זשורנאליסטען און פינאנסיסטען...

די פראנצויזען זאגען אויף קיריל'ן, אז ער איז א גוטער צאר. ניקאלאי ניקאלאיעוויטש'ן האט מען נישט ליב, מ'האלט איהם פאר א גדל'ן. א גאנצען טאג איז ער איינגעזונקען אין זיינע מיליטערישע ביכער און זארגט גארנישט פאר דער צוקונפט. זיינע מקורבים קלאגען זיך, אז ער איז נישט קיין גוטער טאקטיקער. האט ער דען נישט אפען ערקלערט, אז ווען ער וועט צוריקקומען קיין רוסלאנד וועט פון אלע רעוואלוציע-שפורען נישט בלייבען קיין זכר? אלעס וואס ער האט אויפגעטון די לעצטע צייט, איז די גרינדונג פון זיין צייטשריפט „דוואוגלאווי אריאל" (דער צווייקעפיגער אדלער), וועמעס ציל איז „צו קעמפען געגען דעם אינטערנאציאנאלען יודענטום".

אבער ווי ס'ווייזט אויס סיי דער צאר, סיי דער „משגיח" האבען קיין געלד נישט, און דערפון ליידעט פיל זייער ממשלה.

זעהט איהר, די „ארובעזשניקעס", ד. ה. די רוסישע גרופירונגען, וואס האבען געהאט אבגעהאלטען דעם „חוץ-לארצ'דיגען קאנגרעס", האבען זיך ענערגיש גענומען צו שאפען א „פאנד צו ראטען דאס פאטערלאנד" זייער צייטונג „וואזראזשדעניע", וואס איז רעדאקטירט דורכ'ן בעוואוסטען פריערדיגען סטרואווע, פערעפענטליכט רשימות פון מנדבים. אט למשל אין איין נומער געפין איך אלס סך-הכל: „720 פראנק, 4 דאלאר, 10 גאלד-רובעל, א פונט, א

(ענדע זעה 7-טע זייט).

16
דאָנערשטאָג
טז
סיון תרפ"ז

יוני
זון-אויפגאַנג 3.41
זון-אונטערגאַנג 7,25
לענג פון טאָג 14, 12

סכנה פון א צופאהר-טראמוואיען-שטרייק.

(§) ווי בעוואוסט האָבען געכמען די אָנגעשטעלטע פון די לאָדזשער צופאַהר-טראַמוואַיען אַרויסגעשטעלט אַ'הוספה-פאָדערונג פון 30 פּראָצענט צו בעצאָה-לען פאַר דעם ענגלישען שבת א. ד. ג. אין פאַל ווען די פאָדערונגען וועלען נישט אַקצעפּטירט ווערען דורך דער דירעקציע דאַרף זונטאָג אויסברעכען אַ שטרייק.

סטאַראָסטאַ זשעווסקי האָט באַשלאָ-סען צו קאָנפערירען מיט'ן דירעקטאָר פון די צופאַהר-טראַמוואַיען, כדי דעם סכסוך צו ליקווידירן. סטאַראָסטאַ זשעווסקי האָט זיך אויך געווענדעט אין דעם מיניסטעריום פון קאָמוניקאַציע מיט אַ פאָרשלאָג צו אינטערווענירען און נישט צו דערלאָזען צו אַ שטרייק.

לאדז זוכט קרעדיטען אין ווארשא.

(מ) אַ דעלעגאַציע פון לאָדזשער מאַ-גיסטראַט אין די פּערזאָנען פון די וויצע פּרעזידענטען: וואָיעוואָדסקי און גראַשקאָווסקי, האָבען עהערגעכטען אין וואַרשאַ אינטערפעלירט אין אַרבייטס-מיניסטעריום מכוח קרעדיטען אויף סע-זאָן אַרבייטען.

אַזוי ווי די מאַגיסטראַט פאַרשטעהער זענען בעוועזען אין דער מיינונג, אַז די בעדינגונגען, וועלכע עס שטעלט די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" צו געבען אַ הלואה זענען נישט קיין גינסטיגע האָט דאָס אַרבייטס מיניסטעריום אָפּגעשיקט די דעלעגאַציע אין פינאַנץ-מיניסטעריום, כדי פּרינציפּיעל צו בערעדען די פראַגע וועגען קרעדיטען אויף אינוועסטיציע-צוועקען.

די נעכטיגע 15-יעהריגע יובל-פייערונג פון דער אגודת-ישראל אין לאדז.

ביי אַ פול-געפּאַקטען פילהאַרמאָניע-זאַל איז נעכטען פאָרגעקומען די פיי-ערונג פון 15 יאָהריגען יובל פון דער אגודת ישראל.

אין פּרעזידיום זענען געזעסען סענ. מענדעלזאָן, דעפּ. מינצבערג, דאָזאָר בערגער, ראַדאָמסקער רב, און דער גאַסט דעפּ. הרב לעווין. אַ חוץ דעם — אויך דעלעגאַטען פון פאַרשידענע אָר-טאָדאָקסישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטי-טוציעס אין לאָדז.

דעפּ. מינצבערג האָט געעפענט די פייערונג מיט אַ קורצער רעדע.

אין נאָמען פון דער אגודה האָט ער בעגריסט דעם גאַסט דעפּ. הרב לעווין, און געגעבען אַ קורצען איבערבליק אי-בער די צילען און אויפגאַבען פון דער אגודה.

סענ. מענדעלזאָן האָט געגעבען אַ געשיכטליכען איבערבליק איבער דער עקזיסטענץ פון דער אגודה און אויך בעגר-סט דעם גאַסט, דעפּ. הרב לעווין.

נאָכדעם האָט דאָזאָר בערגער בע-גריסט דעם יובל פון דער אגודה אין נאָמען פון דער לאָדזשער קהלה-פאַר-וואַלטונג.

ו´רצד. ה' פרידענזאָן האָט בעגריסט אין נאָמען פון צעירי אמוני ישראל, און אויך אין נאָמען פון אָרטאָדאָקסישען זשורנאַליסטען קרייז אין לאָדז.

ה' ריווקין האָט בעגריסט אין נאָמען פון „שומרי שבת".

שפּעטער זענען דורכגעלעזען געוואָ-רען פאַרשידענע בעגריסונגען; דערונ-טער אויך פון דעפּ. קירשבוין פון וואַרשאַ, און אַ דעפּעשע פון דער שטד-לעצער אגודה.

אַ 2-שעה'דיגען רעפעראַט האָט געהאַל-טען דער גאַסט דעפּ. הרב לעווין, וועל-כע האָט אויספיהרליך אַרומגערעדט די אויפגאַבען פון דער אגודה ביים פאַר-ענטפערען אַלע פראַגען פון יודישען לעבען אויפ'ן יסוד פון דער תורה; אַ חוץ דעם האָט ער אויך אין זיין רע-פעראַט, וועלכער איז רייך געווען מיט מאמרי חז"ל, אָבגעשטעלט אויף דער טעטיגקייט פון דער אגודה אין משך פון 15 יאָהר.

זעהר בוייט האָט אויך דעפּ. הרב לעווין אַרומגערעדט די פראַגע וועגען דער בעציהונג פון דער אַגודה צו א"י און אויסגעפיהרט, אַז די אַגודה פער-ווענדעט ס'רוב פון איהר אַרבייט אויף פאַרווירקליכען דעם גרויסען יודישען ישוב אין א"י. די אַגודה קעמפט נאָר דערביי אויף דעם נעביט צו בויען דעם יודישען ישוב אין א"י אין גייסט פון דער תורה. לסוף פון זיין רעפעראַט האָט דעפּ. הרב לעווין בעקענט די פערזאַמעלטע מיט דער אַרבייט פון די אָרטאָדאָקסישע דעפּוטאַטען אויפ'ן שטח פון סיים.

די פערזאַמעלטע האָבען דעם גאַסט זעהר אויפמערקזאַם אויסגעהערט, און בעשאַנקען איהם מיט שטאַרקע אַפּלאָ-דיסמענטען.

נאָך דעם האָט נאָך בעגריסט אין נאָמען פון פועלי אמוני ישראל דער ה' זילבערשטיין.

דאָס שלוס-וואָרט האָט גענומען דעפּ. מינצבערג, וועלכער האָט בעדאַנקט דעם דעפּ. הרב לעווין און געשלאָסען די פייערונג.

*

דעפּ. הרב לעווין האָט אין משך פון נעכטיגען טאָג בעזוכט אַלע לאָדזשער אגודה'שע אינסטיטוציעס.

א באלוטער ווייבעל מיט א סוד...

א מעשה פון א מאן, א ווייב, „א קניפּעל". און ווי אזוי א חייב נעמט פון א מאן פראצענט.

באַלוט האָט אַ סוד, מ'דערצעהלט איהם פון אויער-צו-אויער אין שטובען, געוועלבער, יאַטקעס, אויפ'ן מאַרק אַז"וו גאָר אַיין איינציגער מענש ווייסט נישט דעם דאָזיגען סוד, דאָס איז דער בעל-דבר אַליין. מיר ווילען אָבער דעם אָרימען מענשען דעם סוד ענטפּלעקען, זאָל ער נישט מאַכען אין דער פינסטער מיר רעכענען, אַז מיר וועלען נישט בע-געהען קיין פאַרברעכען, ווייל סיי-ווי-סיי איז שוין נאָך אַלעמען.

די מעשה איז אַזוי געווען, ס'וואויגט אויף קעלמאַ-גאַס אַ פאָר-פאָלק. ער אַנ-אַרביימער, זי אַ בעל-הבית'טע, אַזוי לאַנג ווי דער מאַן האָט געאַרבייט איז געווען גוט, ער האָט אַהיימגעבראַכט די גאַנצע „וויפלאָטע" ביז אַ גראָשען. דאָס ווייבעל האָט גע'בעלי-בתעוועט זעהר שפּאָרזאַם. און וואָס איז דער חטא, אַז דאָס יונגע ווייבעל האָט זיך געמאַכט אַ „קניפּעל" און זיך בעהאַלטען עטליכע צעהנדליג גילדען אויף אַ שוואַרצער שעה?

מאַכט זיך אַ מעשה. דער מאַן פער-לירט די אַרבייט און אין שטוב ווערט ענג און שלעכט. לויט'ן שכל-הישר האָט דאָס ווייבעל געדאַרפט אַרויסנעהמען פון זאַק דאָס „קניפּעל" און עס אַוועק-געבען דעם מאַן, זי האָט דאָס אָבער נישט געטון. פאַר וואָס? ווערט איהר זיך גלייך דערוויסען.

דער אַרבייטסלאָזער מאַן האָט לאַנג געטראַכט פון וואַנען צו נעהמען פרנסה, ביז איינמאָל האָט ער בעשלאָסען, צו האַנדלען מיט מילך, בעקאַנטע האָט ער נענג נצהאַט און ער האָט גערעכנט צו האָבען פרנסה. דאָס ווייבעל האָט מיטגעשטימט מיט דעם דאָזיגען פּלאַן, אָבער אַ צרה, פון וואַנען נעהמט מען די ערשטע פאַר גילדען צום האַנדעל? איז בעשליסען, אַז מ'זאָל נעהמען אַ האַלב הונדערטער אויף פּראָצענט. ס'האָט זיך גלייך געפונען אַ „באַנקיר" וואָס האָט געבאָרגט 40 זלאָטיס. דער מלוה האָט געגעבען אַלס משכון דעם שבת-אַנציג און געצאָהלט 3 זלאָטיס אַ וואָך ציגזען.

דעם ווייבעל האָט די מעשה פאַר-דראָסען, זי האָט אַ „קניפּעל" מיט עט-ליכע צעהנדליג זלאָטיס און איהר מאַן זאָל צאָהלען ציגזען. האָט זי אָהן דעם וויסען פון מאַן אויסגעלייזט דעם אַנציג און פון דעם מאַן האָט זי כסדר גענו-מען צו 3 זלאָטיס אַ וואָך, פלומרשט צו בעצאָהלען דעם „פּראָצענטניק", אַזוי איז געגאַנגען היבשע עטליכע חדשים, ביז דער אויבערשטער האָט געהאָלפען, דער מילך-יודר איז געווען בכח אויסצו-לייזען זיין שבת'דיגען אַנציג, ער האָט זיין ווייבעל געגעבען 40 זלאָטיס און געהייסען ברענגען דעם אַנציג. דאָס ווייבעל איז אַוועק צו איהר חבר'טע, וואו דער אַנציג איז געהאָנגען און איהם געבראַכט.

איצט קלאָגט זי זיך, געהאַט אַזאַ גוט געשעפט און צו נישט געוואָרען.

אויב דער מאַן וועט לייענען די דאָ-זיגע שורות בעטען מיר, אַז ער זאָל זיין ווייב מוחל זיין.

צו די וואהלען פון דעלעגאטען

צום ציוניסטישען לאנד-צוזאמענפאהר.

די וואַהל-קאָמיסיע טיילט מיט, אַז היינט איז דער לעצטער טערמין אָבצו-געבען קאַנדידאַטען-ליסטעס צו די וואַה-לען צום ציוניסטישען לאַנד-צוזאַמענ-פאָהר. וועלכער קומט פאָר אין אויגוסט שטאָט זונטאָג, דעם 19. ה. ח.

יעדע ליסטע דאַרף זיין אונטערגע-שריבען פון 10 וואַהל-בערעכטיגטע מיט-גלידער פון דער ציוניסטישער אָרגאַני-זאַציע און פערזעהען מיט די נומערן פון דער מיטגלידס לעגיטימאַציע און פון ם שקל.

דער ציוניסטישער לאַנד-צוזאַמענ-פאָהר, וועלכער וועט, ווי בעקאַנט, פאָרקומען דעם 3 — 5 יולי אין וואַר-שאַ, האָט אַ בעזונדערע בעדייטונג צו-ליב די וויכטיגע אַקטועלע פראַגען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין פּוי-לען, וואָס שטעהען אויף דער טאָג-אָרדנונג, אויסער דעם אָבער צוליב די וויכטיגע פּראָבלעמען, וואָס דאַרפען בעטראַכט ווערען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בעפאָרשטעהענדען 15 טען ציוניס-טישען קאָנגרעס אין באַזעל. די וואַה-לען צו דער קאָנפערענץ האָבען דערי-בער אַרויסגערופען אַ פערשטענדליכען אינטערעס אין די ציוניסטישע קרייזען.

DR PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-68
דענעריש אין הויט - חויט - קרענקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויסגאַנג), רענטגען-שטראַהלען.
נימט אָן פון 1—9 און פון 4—8 אָוונט.
דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

קליינער פעליעטאן.

א פרויען-פּראָבלעם.

אַ מאָדנע פאָלק — זאָגט ר' זאַנוויל — איז דאָס גוי'אישע! יעדעס פאַר פאָלק דאַרמען איז אַ מאָדנע פאָלק!

ווי נאָר ענים — דערקלעהרט מען גלייך אַ'ענגליש-סאָוויעטישען קאָנ-פליקט, דאָס הייסט, ווער עס קאָן פליקט, און איינער מיט'ן צווייטען וויל שוין נישט האַנדלען.

דאַכט וואָס-זאָגן — איך וואָלט אויך אויף די זשנאַווסקאַ גאַס! — און ס'געפעלט מיר אויך נישט מיין ווייב, דאָס קרעכצט זי מיר, דאָס סטענקעט זי מיר, דאָס מוט זי רעגענען מיט די אויגען, ווי ס'איז די נאַטור פון הימעל...

סאַ וואָס-זשע איז דערפון נעדרונגען? וואָס האָב איך דאָ צו טון?

גאָר נישט! יעך טו דאָס. וואָס עס טוען אַלע יודען, אַז עס געפעלען זיי נישט זייערע ווייבער: יעך גיי פּראָסט פשוט צו אַ וועוועגענשע דאָקטאָר, לאָז איהם, ער זאָל זי אויסקלאַפּען פון פון פאָרענט און פון הינטען, ער זאָל איהר אויסמעסטען דעם טערמאָמעטער, און, אַז ער דערקענט אין איהר צינג, אַז דער מאָגען ברויך צו האָבען פריי-שע לופט, שלאָג איך אָפּ כפרות מיט די פאָר גילדען. און שיק זי אַרוים צו די פּויערים און צו די בהמות אויפ'ן דאָרף. זאָל זי זיך דאָרט אויך פאַשען... ווי אין די הייליגע ספרים שטייט: ארם ובהמה! א ווייב, אַז זי הויבט אָן נישט צו געפעלען איז עס אַנ'אימה!..

אָבער גיין טון, ווי מיין גוי'אישער שכן אויף דער זשגיוושר גאַס האָט עס געטון — דאָס לאָ!

װאָס האָט געהערט אַ מעשה? און אַז אַ גוי'אישע יודענעהערט אויף צו געפע-לען, גייט מען טון און מען שאַפט זיך א במקום כהן — אַ קאָכאַנקע בלע"ז, און די אייגענע קליפה שיקט מען אַוועק שטאָמס זומער-וואוינונג — אויף דער הימעל-וואוינונג.

איך פאַרשטיי גאָך, אַז עס פעהלט אויס געלד, און מ'מוז אָנקומען צו אַנ-אַמעריקאַנער הלואה, אָבער מיר זעהען דאָך, אַז ער האָט נעהאָט גאַנצע שוועד זלאָטעס אויף אַוועקצושיקען אויף יע-נער וועלט.

מאמות, יעך הויב עס נישט אָן צו פערשטיין! דערצו מוז מען אַ ודאי האָ-בען אַ ספּעציעלען גוי'אישען קאָפּ!

וואָס דאַרפט עמך מצהר? מיין יודע-נע קען עס אויך נישט פערשטיין, און זי זאָגט, ווען עס האָלט דערביי, וואָלט זי מיך געשלינגער משלח געווען, ווי יעך — זי!..
אמן.

„הכנסת-כלה"

היינט - א פערזאמלונג.

די גוט בעקאַנטע לאָדזשער אינסטיטו-ציע „הכנסת-כלה", וואָס האָט זיך פאַר דער צייט פון איהר לאַנג-יעהריגער עקזיסטענץ פערדאָקומענדירט מיט איהרע מעשים טובים, געפינט זיך איצט אין אַ שווערער פינאַנסיעלער לאַגע, און איז געצוואונגען צו אַפּעלירען צו דער ברייטער עפענטליכקייט ווענען אונטער-שטיצונג.

דער ערשטער שריט צו פערפעסטי-גען די פאָנדען פון דער דאָזיגער אינ-סטיטוציע וועט דאָס זיין אַראַנזשירען פון אַ בלימעל-טאָג, און כדי די דאָזיגע אונטערנעהמונג אדורכצופיהרען ווי גע-העריג ווערט אויף היינט 6 אָוונד (אין לאָקאַל פון פליישער - פעראיין. פּיעטרקאָווער 24) אַנויפגערופען אַ פערזאַמלונג פון די מיטגלידער און פון יוגענד.

ס'איז כדאַי, אַז די ברייטע געזעל-שאַפט זאָל זיך פּעראינטערעסירען מיט'ן גורל פון „הכנסת-כלה".

פאבאר.

אין דער קאָמיסיע נומער 1 (טראַוגוי-טאַ 10) דאַרפען זיך שטעלען:

יאהרגאנג 1906

זעקסטער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.
פרייטאָג — אַלע בוכשטאַבען.

אין דער קאמיסיע נומער 2 (זאַקאָנטנאַ 82).

יאהרגאנג 1906

פערצעהנטער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.
פרייטאָג — F. E. D. C. B. A.

קיין גאָמענטליכע אויפפאָדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאָ-מיסיעס הויבען אָן זייער טעטיגקייט פונקט 8 אַ זייגער אין דער פריה.

ביטעס וועגען אָדראָטשעניעס דאַר-פען אָריינגעטראָגען ווערען אין רעגי-רונגס-קאָמיסאַריאַט צוזאַמען מיט די דאָקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאָס רעכט צו געניסען פון אָדראָטשע-ניעס, שפּעטסטענס אַ טאָג פאַר'ן טער-מין, ווי מ'דאַרף זיך שטעלען צו דער פאָבאָר-קאָמיסיע.

ביטעס וועגען אָנערקענען אַנדער-האַלבען יאָהריגע דינסט-צייט דאַרפען אַריינגעטראָגען אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט די דאָזיגע פאָבאָראָווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אָדראָטשעניעס, אָדער ווילען היי-יאָהר נישט געניסען פון אָפּלעגען דאָס מילי-טער-דינסט.

היינט — חנא.

פאסט איינגאנצען נישט טעטיג.

(ב) צוליב חנא וועט די הויפּט-פּאָסט ווי אויך די פּאָסט-אָפּטיילונגען היינט אינגאַנצען זיין אונטעטיג.

קהלה.

(–) די אָנפיהרונג פון 28-טען פּולק האָט היינט צוגעשיקט צום ראַבינאַט און צו דער יודישער קהלה אַ דאַנק-בריף פאַר דער דעפּעשע וואָס די קהלה האָט צוגעשיקט צום יום-טוב פון 28-טען פּולק.

ראדיא-אמאטארען

זענען בעפרייט פון סטעמפּעל-אָפּצאָהל.

(ס) לויט אַ ספּעציעלער פאַראָרדנונג, וועלכע איז פערעפענטליכט געוואָרען אין „דזיענניק אוסטאַוו", פּאָג'ם פּי-נאַנץ-מיניסטעריום אונטערן נומער 15, ווערען די ראַדיאָ-אַמאַטאָרען בעפרייט פון שטעמפּעל-אָפּצאָהל, ביים רעגיסטרי-רען זייערע אַפּאַראַטען. די פּאָסט-בע-אַמטע זענען נאָך מיט דער פאַראָרדנונג נישט בעקאַנט און פאָדערן דעם אָפּ-צאָהל ביי דער רעגיסטראַציע. די פער-אינטערעסירטע קענען זיך אין אַזאַ פאַל בעררופען אויף דער אויבענדערמאָהנ-טער פאַראָרדנונג.

א שטרייק.

(ב) אין באָרוכ'ס פאַבריק אויף פּאָ-מאָרסקאַ 58, האָט אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון די וועבער-אַרבייטער צוליב אַ לוין-סכסוך.

דער קלאַסען-פעראיין בעמיהט זיך דעם סכסוך צו ליקווידירן.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט פיינאַכט דיזשורירען פאָל-גענדע אַפּטייקען: ג. אָנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצקאַ 50), ק. כאָנדזשינסקי (פּיאָטרקאָווסקאַ 164), וו. סאָקאָלעוויטש (פּושעיאַזד 19), ר. רעמבעלינסקי (אַנ-דזשעיאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּיעט-רקאָווער 25), מ. קאַספּערקעוויטש (זגער-זשער 54), ס. טראַוואָקאָווסקאַ (בזשע-זשינער 56).

שמרייק
אין א טיכער-פאבריק.

היינטיגען זונטאָג איז אויסגעבראָכען א שטרייק ביי די לוין-וועבער פון דער פירמע לאַנגנאַס, גאָלדבלום און זאַיאָנשקאָווסקי צוליב דעם, וואָס די דערמאָנטע פירמע האָט אָפּגעוואָרפען די פאָדערונג פון די לוין-וועבער אויף 80 קאָר דאָפּעל טיכער.

צום שטרייק זענען אויך צוגעטראָטען די דייטשע לוין-וועבער פון דער-זעלבער פירמע אין קאָנסטאַנטין.

פארלעזונג
פון תיעניאוזא דלוגאשאווסקי.

(–) מאָרגען פרייטאָג 8.30 אָוונט קומט פאָר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע א פאָרלעזונג פון דעם בעוואוסטען זשור-נאַליסט און רעדאַקטאָר טאַדעאוש וויענ-ניאַווא דלוגאָשאָווסקי. אדמ: „רוסלאַנד און ענגלאַנד" דער פאָרלעזער וועט אין זיין פאָרלעזונג רעדען וועגען דעם ענגליש-סאָוויעטישען קאָנפליקט, וועגען דער אַנטי-סאָוויעטישער אַקציע, וועגען דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע, וועגען דער איצטיגער לאַגע פון פוילען און וועגען די לעצטע פּאָליטישע געשעהע-נישען.

פון געריכט.

3 יאָהר טורמע פאַר א גנבה.

(:) דאָס קרייז-געריכט האָט פער-משפט דעם גנב-רעצעדיויסט שמואל באָרנשטיין פאַר גנב׳נען א שטיקעל סחורה ביי דער פירמע כאָראָק צו 3 יאָהר טורמע.

א פאָסט-בעאמטער וואָס עפענט בריף.

(:) דער 21 יעהריגער פּאָסט-בעאַמ-טער סטאַניסלאַוו וויסאָקינסקי איז גע-ווען דורכ׳ן קרייז-געריכט פער׳משפט געוואָרען צו 6 חדשים טורמע פאַר פערשידענע מיסברויכען, ווי עפענען בריף, אַראָבגעריסען מאַרקעס און ד. גל.

בריף אין רעדאקציע.

געעהרטע רעדאַקציע! ערלויבט אונז צו פערעפענטליכען אין אייער חשוב׳ע צייטונג פאָלגענדעס:

ווי בעוואוסט זענען פערהאַן העברעאישע לעהרער, וועלכע זענען אָנגעוויזען נאָר אויף פריוואַטע לעקציעס, אָט מיט דער לאַגע פון דעם מין לעהרער, איז כדאי די געזעלשאַפט זאָל זיך בעקענען. א גאַנץ יאָהר קומט מען נאָך ווי עס ארורך בדוחק, בעשעפטיגונג האָ-בען זיי נאָר נאָכמיטאָג, ווייל פאַרמיטאָג זענען דאָך אַלע שילער אין די שולען. אַלזאָ קען מען זיך פאָרשטעלען וויפיל מען קען אויספאַר-דינען פון א האַלבען טאָג ארבייט. ווען עס קומען אָבער די פעריען, הייבען זיך אָן „ימים נוראים" פאַר דעם לעהרער. ווייל עס איז דאָ א געוויסער טייל עלטערן, וועלכע ווילען נישט בעצאָהלען פאַר די פעריען, און שום טענה ומענה. יעדער פערשטעהט, אַז א העב-ראַאישע לעקציע נעהמט מען נישט אויף איין חודש, די תורה קען מען נישט אויסלערנען על רגל אחת, אַזעלכע לעקציעס האַלטען זיך אמווייניגסטען א יאָהר. און מאַנכע האַלטען זיך עטליכע יאָהר. מיט וועלכע רעכט צאָהלט מען נישט פאַר די פעריען? אַזוי ווי מען צאָהלט דעם לעהרער פון דער שולע פאַר פעריען, אַזוי קומט דעם פריוואַטען לעהרער אויך. מען קען דאָך נישט אָפּזאָגען א מענשען נאָר דערפאַר, ווייל מען וויל זיך לאָזען וואַויל-געהן! מיט וואָס האָט דער לעהרער געזינ-דיגט, אַז ג"ה האָט דיר געהאָלפען מיט א זומער-וואוינונג? ביי מאַנכע הייסט דאָס גאָרנישט ענטזאָגט. נאָר „איבערגעריסען אויף א קור-צער צייט" וואָרום אויף דעם צווייטען יאָהר וועט ער דעם לעהרער ווייטער האַלטען עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז עס איז דאָ על-טערן, וועלכע רופען צוריק דעם לעהרער ערשט נאָך סכות. זאָל דער לעהרער הונגערן נאָך א ביסעל. זאָל איהם פערשטערט ווערען דער „זמן שמחתנו".

עס מוז עפּעס געשאַפען ווערען א הילף פאַר דעם מין לעהרער. אַזוי ווי מען גרינדעט צ"ב פסח-קובען אָדער אַנדערע שטיצע פאַר אַר-ביטסלאָזע וועלכע ליידען פון קריזיס אַזוי דאַרף מען שטיצען די לעהרער, וועלכע ליידען נישט פון קריזיס, נאָר פערקעהרט. אויך איז נויטיג אַזאַ מין שידס-געריכט פון אָנגעזעהע-נע טוער, ביי וועמען דער לעהרער זאָל געפי-נען הילף און שוץ געגען אַזאַ נישט גערעכטע האַנדלונג.

מיט דרך ארץ:

א גרופּע לעהרער.

א קאנטראל איבער היזער אין באלוט.

(:) דער אינערן-מיניסטער האָט אַרויס-געגעבען א פעראָרדנונג וועגען רעמאָנ-טירען די היזער ביז צום 1 יולי. די דאָזיגע פעראָרדנונג, וועלכע ווערט מילוויילע אויסגעפיהרט אין צענטער פון שטאָט ווערט אין באַלוט אין אין די עקען שטאָט איגנאָרירט. פערנאַכלעסיגט. נעכטען האָט א מאַגיסטראַט-קאָמיסיע מיט׳ן אויבער-קאָמיסאַר א זידאַרטשיק דורכ-געפיהרט א קאָנטראָל אין ראַיאָן פון 3 קאָמיסאַריאַטן צי די פעראָרדנונג ווערט אויסגעפיהרט.

ציר ק Staniewskich
און מענאַזשעריע
אל. קאָשטשושקי 73 (עק זאַמענהאָף)
היינט 2 פאָרשטעלונגען: נייער גרויסער פראָגראַם
18 א נטערנאַציאָנאַלע אטראַקציעס 18
4 נאָכמ. און 8.30 אָוונט. פרייזען פון 75 גר. ביז 4.50. פרייזען פון די פראָגראַמען. פרעמיס אין די פראָגראַמען.

צום היינטיגען טאנץ-קאנצערט
פון 6-יעהריגען וואונדער-קינד מרימ׳ל דייכעס.

היינט, 4 א זייגער נאָכמ. קומט פאָר אין זאַל פון פילהאַרמאָניע דער טאַנץ רעציטאַל פון דעם 6 יעהריגען וואונדער-קינד מרימ׳ל דייכעס, וועלכע האָט שוין אויפגערודערט די גאַנצע פוילישע פּרעסע מיט איהרע וואונדער-שענע גרויספּרעסטונגען. מיר וועלען היינט האָבען די זכיה אליין צו זעהען דאָס וואונדערבאַר קינד און צו בעוואונדערן דעם גאָט׳ס פונק אין איהר.

די קליינע קינסטלערין האָט נעכטען בעזוכט אונזער רעדאַקציע און פער-בראַכט א לענגערע צייט.

„קרן-היסוד".
היינט פלענאר-זיצונג.

היינט, 9 א זייגער אין אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע א פלענאַר-זיצונג פון קרן היסוד-קאָמיטעט צוזאַמען מיט די ציו-ניסטישע און קרן היסוד-עסקנים. אין דער זיצונג וועט זיך בעטייליגען דער מיטגליד פון דער א"י-דעלעגאַציע, דער בעקאַנטער העבּ׳ עאישער שריפטשטע-לער, ה׳ טשערנאָוויטש (סבון).

אויף דער טאָג אָרדנונג שטעהען וויכטיגע פראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָרגאַניזירונג פון זאַמעל-טאָג פון דעקלאַראַציעס לטובת דעם קרן-היסוד, וואָס איז בעשטימט געוואָרען אויף ד. 28. ה. ח. עס איז צו ערוואַרטען, אַז אַלע איינגעלאַדענע פערזאָנען וועלען אונבעדינגט קומען.

קאָווערדאַ, וואָיקאָוו׳ס מערדער
איז פערמשפט געוואָרען צו לעבענסלענגליכע תפיסה.

(ענדע פון דער 1-טע זייט)

אַכוריות׳ן. זייענדיג אין רוסלאַנד, דער-צעהלט ער, האָט ער גופא זיך בעטיי-ליגט אין דער מלחמה געגען פוילען, אָבער צוריק-קומענדיג פון דאָרטען האָט ער אין קאָנטאַקט מיט סאָווינקאָוו׳ן גע-פיהרט אַן ענערגישע קאַמפּאַניע געגען די סאָוויעטען. „די אַכזריות׳ן פון די באָלשעוויקעס – פערזיכערט ער – האָ-בען געוויס געווירקט אויף דער פּסיכיק פון זיין זוהן, און געפיהרט איהם צום מאָרד-אַקט.

ה׳ ביעלעצקי דער דירעק-טאָר פון דער ווילנער גימנאַזיע, וואו קאָווערדאַ האָט געלערענט ניט איבער, אַז דער מערדער איז געווען א גוטער שילער, און אַז ער פלעגט דורכלאָזען לעקציעס צוליב דעם, וואָס ער האָט געזוכט פרנסה. צוליב דעם האָט מען איהם געמוזט אויסשליסען פון גימנאַזיע. זיין כאַראַקטער שילדערט ער, אַלס אַ׳אין זיך-פערשלאָסענעם. אָבער גיט ער איבער פאָלגענדען פּרט: נאָכ׳ן אַטענ-טאַט האָבען קאָווערדאַ׳ס גימנאַזיע-חברים דערצעהלט, אַז מיט א קורצער צייט צוריק האָבען זיי זיך בעגעגענט מיט קאָווערדאַ׳ן, און געזאָגט איהם, אַז זיי גרייטען זיך צו די עקזאַמענס. דערויף האָט ער זיי בעמערקט, אַז ער וועט אינגיכען האָבען אַנ׳ערגערען עקזאַמען. ערשט שפּעטער איז געוואָ-רען קלאָהר, וואָס ער האָט דערמיט געמיינט צו זאָגען.

שפּעטער זענען אויסגעהערט געוואָ-רען דעם מערדערס צוויי חברים. אויף איינעם פון זיי, יודיצקי׳ן, האָט קאָ-ווערדאַ, בעת דער אויספאָרשונג אָנגע-וויזען, אַז ער האָט ביי איהם גענומען דעם רעוואָלווער. יודיצקי לייקענט אין דעם, אָבער דער מערדער האַלט זיך ביי זיינינגען, אַז ער האָט דווקא ביי איהם גענומען דעם רעוואָלווער.

עס ווערען נאָך פערהערט: ד"ר פּאַוו-ליקאָוויטש, דער פּרעזעס פון ווייס-רו-סישען קאָמיטעט, דעם מערדערס שוועס-טער, וועלכע זאָגט, אַז ער פלעגט אויס-האַלטען די גאַנצע הויז, פּראָפ. דאָמ-בראָווסקי (עקספּערט) דער גלח וויט-קאָווסקי א. א.

נאָך דעם ווערט דערקלערט א הפסקה פון האַלב פיער ביז 6 א זייגער.

נאָך דער הפסקה גיט קאָווערדאַ ער-קלערונגען וועגען די סבות פון זיין טאַט. ער האַלט א רעדע, וואָס געדוי-ערט 10 מינוט צייט. גענוי דערצעהלט ער וועגען זיינע איבערלעבונגען אין רוסלאַנד, און זאָגט, אַז דורכ׳ן אַטענ-טאַט האָט ער זיך געוואָלט נוקם זיין פאַר די 10 מיליאָן אומגעקומענע מענ-שען אין רוסלאַנד.

ער בעדויערט – זאָגט ער – וואָס עס איז איהם אויסגעקומען דעם אַטענטאַט אויסצופיהרען אין פוילען. נע הרג׳עט האָט ער וואָיקאָוו׳ן נישט אַלס געזאַנד-טען, נאָר אַלס מיטגליד פון „קאָמינ-טערן" (קאָמוניסטישער אינטערנאַציאָ-נאַל). לעצטענס – דערצעהלט ער – איז ער געווען אונטער דער שטאַרקער ווירקונג פון דער אַנטי-באָלשעוויסטישער ליטעראַטור, ובפרט האָבען אויף איהם איבערגעלאָזט א אונגעהויער שטאַרקען רושם קראַסנאָוו׳ס בוך „אָט דוואיגלאָ-וועם אָרלאַ דאָ קראַסנאַוואַ „זנאַמעניאַ" (פון צווייקעפּיגען אָדלער ביז דער רויטער פאָהן) און אַרציבאַשעוו׳ס „זאַפּיס.

קי פיטאַטעליאַ" (נאָטיצען פון א שרייבער).

אויס׳ן פערלאַנג פון אַדוו. עטינגער ווערט אַרציבאַשעוו׳ס בוך צוגעלייגט צו די אַקטען.

7 א זייגער ווערט ווידער געמאַכט א הפסקה. דאָס געריכט געהט אַוועק אויף א בעראַטונג. מען וואַרט אויף דעם געוועזענעם סאָוויעטישען שאַרזשע ד׳אַ-פער אין לאָנדאָן, ראָזענהאָלב׳ן, וועל-כער דאַרף אָנקומען פון מאָסקווע.

נאָך דער קורצער הפסקה קומט אָן ראָזענהאָלץ, וועלכער איז אַרומ-גערינגעלט פון א שטאַרקער שמירה.

מיט זיין עדות-זאָגען ברענגט ער נישט אַריין קיין שום נייעס, און ער חזר׳ט איבער די זעלבע פּרטים, וואָס א טייל פריהערדיגע עדות.

דאָס וואָרט בעקומט דער פּראָקו-ראָר, וועלכער ווייזט אָן, אַז דער וואָיקאָוו-מאָרד איז א גישט דערלאָז-באַרער פאַקט, און ער איז נישט קיין פּועל יוצא פון העלדישקייט, נאָר א רעוואָלטאַט פון פּשוט׳ער רעקלאַמע. די אַמאָליגע רעוואָלוציאָנערען זענען זיי-ערע העלדישע טעראָריסטישע אַקטען בעגאַנגען, האָבענדיג היגטער זיך די צושטימונג פון די רעוואָלטירענדע מאַ-סען, אָבער וואָסערע מאַסען האָט הינ-טער זיך געהאַט אין פוילען דער מער-דער קאָווערדאַ?

דער פּראָקוראָר פאָדערט אָבער נישט פאַר קאָווערדאַ׳ן קיין טויט-שטראָף, נאָר – גערעכטיגקייט.

נאָך איהם רעדען די פערטיידיגער: דער ערשטער בעקומט דאָס וואָרט דער אַדוואָקאַט. ניעדזשעלסקי, וועלכער ווייזט אָן, אַז די באָלשעוויקעס אַליין האָבען געגעבען א יסוד פאַר מערדערייען, און אין משך פון זיין לאַנ-גער רעדע האַלט ער אין איין בעשול-דיגען די באָלשעוויקעס. ער בעט, אַז דער בעשולדיגטער קאָווערדאַ זאָל אי-בערגעגעבען ווערען אין א געוועהנלי-כען געריכט.

אַדוו. אַנדרעיעוו רעדט וועגען דער שווערער לאַגע פון דער רוסישער עמיגראַציע, און בכלל וועגען דער טראַגעדיע פון דעם רוסישען פאָלק אין גלות. ער בעט, אַז דאָס געריכט זאָל אַריינגעהן אין קאָווערדאַ׳ס לאַגע, און אַרויסטראָגען א מילדען אורטייל.

וועגען דער יורידישער זייט פון דעם ענין רעדט דער אַדוו. עטינגער.

דער לעצטער רעדט מצד דער פער-טיידיגונג דער אַדוו. פּאַסכאַלסקי, וועל-כער האַלט א לאַנגע בלאַסע רעדע.

דאָס געריכט בעראָט זיך, און, ביי א געהאַלטיגער שפּאַנונג, ווערט אַרויסגע-טראָגען דער אורטייל, לויט וועלכען דער 19 יאָהריגער מערדער פון וואָי-קאָוו׳ן ווערט פער׳משפט אויף לעבענס-לענגליכע תפיסה.

דאָס געריכט ווענדט זיך וועגען צום מלוכה-פּרעזידענט וועגען פערקלענע-רען די שטראָף ביז 15 יאָהר.

*

נאָך דעם ווי דער אורטייל איז אַרויס-געטראָגען געוואָרען האָט א גרופּע רו-סישע מיידלעך געוואָלט קאָווערדאַ׳ן ציטראָגען בלומען, אָבער פּאָליציי האָט דערצו נישט דערלאָזט.

צווישען דער רוסישער עמיגראַציע הערשט א גרויסע שמחה.

רוסלאנד גרייט זיך צו מלחמה.

מאָסקווא, 15. (אַטע). דער קאָמיסאַר פאַר האַנדעל און אינדוסטריע קויבישעוו האָט דערקלערט אויף א זיצונג פון מערב-ראַנדישען ווירטשאַפטליכען ראַט, אַז די סאָוויעטישע אינדוסטריע מוז וואָס שנעלער רעאָרגאַניזירט ווערען אויף א קריגס אינדוסטריע, מחמת עס דערנעהנטערט זיך א בעוואָפענטער אַרויס-טריט מצד די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות געגען סאָוויעט-רוסלאַנד.

אויף אַן׳עהנליכען אופן האָט זיך אויף אַנ׳אַרבייטער-מיטינג אַרויסגע-זאָגט וואָראָשילאָוו:

די מלחמה שוועריגקייטען – האָט ער דערקלערט – וועלען קודם כל בעשטעהן אין דער טעכנישער זייט, און אויב די סאָוויעטען וועלען תיכף נישט אונטערנעהמען קיין געהעריגע שריט, וועט זיך רוסלאַנד אין פאַל פון קריג, זיך געפינען אין א זעהר שווערער סיטואַציע.

די ביליגסטע קוועלע
פון פערפומען, זייפען, פודער, נעזיכטס-קרעמען.
[illegible]
[illegible]
S.Buchwajc, Łódź
Piotrkowska 22, tel. 31-43.

פון יודישען טעאטער.

„די מאַמע פון דער וועלט", מע-לאָדראַמע אין 4 אַקטען פון י. ולאָ-דאַרעווסקי.

דער ספּור המעשה פון דער דרע-מאַטישער פּיעסע איז זעהר גוט צוגע-טראַכט. ס׳איז אין דער פּיעסע פער-האַן זעהר האַרציירסענדע סצענעס, וועלכע ריהרען ביז טרעהרען. ס׳זענען פאַראַן זעהר קאָמישע סצענעס, ביי וועלכע מ׳לאַכט אונאויפהערליך. עס ווערען בעהאַנדעלט פערשידענע לע-בענס-פּראָבלעמען פון דעם מין, „אַז איין מאַמע קען אויסהאַלטען צעהן קינדער, און צעהן קינדער קענען נישט אויס-האַלטען קיין איין מאַמע". איידעמס, שנורען, זיהן און טעכטער בעהאַנדלען זעהר שלעכט א מאַמע, וועלכע האָט זיך דאָס גאַנצע לעבען מקריב געווען פאַר איהרע קינדער. סוף כל-סוף איז די אַל-טע מאַמע געצוואונגען צו נעהמען איהר קלימעקעל און געהן אין דער וועלט. סוף-כל-סוף (ראָט איז דאָס וויכטיגסטע) זיגט די גערעכטיגקייט. די פערלאָזענע אַרימע מאַמע בעקומט אומגעריכט א גרויסע ירושה און דעמאָלט יאָגען זיך ווידער אַלע קינדער און הויבען אָן צו צייטלען די מוטער. די מאַמע נעהמט נישט קיין נקמה נאָר נעמט אַרום אונ-טער איהרע פליגלען אַלע איהרע קינ-דער. דאָס איז – די מאַמע פון דער וועלט.

דער יודישער טעאַטער-עולם איז זעהר צופרידען. די גערעכטיגקייט האָט געזיגט. יעדער געהט אַ היים א צופרי-דענער און נעהמט זיך מיט א מוסר השכל.

טעאַטער-קונסט איז זעהר א רעלאַטי-ווער ענין. פערשטעהט זיך, אַז „די מאַמע פון דער וועלט" געהער נישט צו קונסט פון ערשטען סאָרט. דאָס איז אָבער א גוטע פּיעסע, וועלכע קען צו-ציהען דעם יודישען עולם אין טעאַטער אַריין. די טרופּע אין „סקאַלאַ" פּיט זי-כער נישט קיין עברה, ווען זי בעמיהט זיך צו טון אַלץ, וואָס ליגט אין איהר מעגליכקייט, כדי צו דערהאַלטען אין אונזער שטאָט א יודיש טעאַטער.

און זאָל מיר ערלויבט זיין צו זאָגען דעם אמת. איך אַליין בין געווען צו-פרידען פון דער אמת-שעהנער פאָר-שטעלונג אין „סקאַלאַ".

ווי איך האָב שוין געזאָגט איז די פּיעסע א גוטע, די אויפפיהרונג א ריי-נע און דער אַרטיסטען-פערסאָנאַל א גאָר נישקשה׳דיגער.

קודם-כל דאָס אַרטיסטען-פּירשעל: פּאָליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, באָריסאָוואַ און אַניעלאַ. זיי בעלעבען דאָס טעאַ-טער און גיבען די ריכטונג אין דעם אַנסאַמבל. אַניעלאַ שפּילט זעהר גוט די אַלטע אומגליקליכע מאַמע. זי האָט דעם ריכטיגען טאָן און ווייסט מיט דעם עולם אין די טראַגישע סצענעס.

באָריסאָוואַ אין דער ראָל פון דער לייכטזיניגער און ליטערער טאָכטער ווייסט ווי צו לאַווירען אין איהר פּערמיס-לער-ראָלע.

ראַבינאָוויטש אין דער ראָל פון דייי. ווי איז אַזוי ווי אַ פרייגעזאַסט. דאָס איז זיין ריכטיגער אַמפּלוּאַ, אין וועלכער ער בעווייזט זיין שוישפּילערישע קונסט.

פערשטעהט זיך, אַז פּאָליאַקאָוו אין דער ראָל פון מיסטער קאַז, איז די אַקס אַרום וועמען עס דרעהט זיך די גאַנצע אַקציע. ער ברענגט אַריין לעבען, ער אימפּראָוויזירט און ווילט, ער ווייסט אויך ווען צו זיין ערנסט. פּאָ-ליאַקאָוו, דער ליבלינג פון פּובליקום האָט זיך פערדינט צו זיין דער ליבלינג, ער וועט נאָך לאַנג בלייבען און אויפהאַל-טען דאָס טעאַטער-פּובליקום ביים יו-דישען טעאַטער.

זעהר גוט זענען אויך געווען, פרוי בעזמאַן אין דער ראָל פון אסתר, האַם בורגער – אַלעקס, באַלביצקי – יוליוס און מאַכאַראָווסקי – משה חיים.

י. ד–ן.

א פילם-אַרטיסטקע וויל זי ווערען...

אַ לובלינער יודיש-מיידעל איז געפאָהרען קיין וואַרשא ווערען אַ פילם-אַרטיסטקע און וואָס דערפון איז אַרויסגעקומען.

צעציליע ז. — אַ מיידעל מיט אַ סך מעלות. ענערגיש, שעהן, רייצענד און מיט אויגען, וועלכע בעטען זיך ממש אויפ'ן עקראַן. איהרע קאָלעגען, סטודענטען, האָבען איהר כסדר איינגערעדט, אַז אויפ'ן עקראַן, אַלס פילם-אַרטיסטין וואָלט זי געמאַכט אַ גלענצענדע קאַריערע, אַ צווייטע פּאָלאַ נעגרי וואָלט זי געקאָנט ווערען.

שטודירט האָט זי אין קראָקוי און דעריבער האָבען די קאָלעגען איהר פאָרגעלעגט קומען קיין וואַרשא און זיי וועלען איהר שוין אַריינפיהרען אין די קרייזען פון די פילם-אַרטיסטינס.

די טעג איז זי געפאָהרען קיין וואַרשא. אַראָפּנעהענדיג פון באַהן-הויף האָט זי זיך געטראָפען מיט אַ פּוילישען סטודענט פון קראָקוי און ער האָט דאָס איהר געדאַרפט פיהרען צו די פילם מאַכער. ער האָט איהר געהייסען בלייבען אויפ'ן וואָקזאַל אַ האַלבע שעה, כדי ער זאָל אַליין פריהער געהן צו די פילם-דירעקטאָרען און זיי צוגרייטען צו דער אויפנאַהמע פון נייעם פילם-שטערן.

מיט'ן גרעסטען אומגעדולד איז צעציליע געזעסען אויפ'ן וואָקזאַל און געוואַרט.

ענדליך איז איהר קאָלעגע צוריקגעקומען און מיט איהר אָוועקגעפאָהרען אין דער פילם-פאַבריק אַריין.

ער האָט איהר אַרויפגעפיהרט אין אַ וואוינונג, וואו עס איז געווען איינגעאָרדענט עפּעס אַזעלכעס, וואָס איז עהנליך אויף אַ פילם-אַפּאַראַט, דאָרט האָט מען איהר געהייסען איבערטאָן אין האַלב-נאַקעטע מלבושים און מאַכען פּרובען פון ראָמאַנטישע מצבים.

איין יונגערמאַן האָט זיך געשטעלט ביים „אַפּאַראַט" און געדרעהט, אַן'אַנדערער האָט איהר גענומען אויפ'ן שויס געדריקט, געקושט און געמאַכט כל'ערליי מצבים. באַלד איז אַריינגעקומען אַ צווייטער יונגערמאַן און ווידער איבערגע'חזר'ט די זעלבע פּרובען און אַזוי האָבען זיך געשיט מערך אַ צעהנדליג יונגעלייט אַלע האָבען זיך אין איהר „געליבט" און געקושט.

ענדליך איז זי איבערגעקומען די פּראָבע און דער „דירעקטאָר" האָט איהר פערזיכערט, אַז זי האָט זעלטען אויסגעהאַלטען דעם עקזאַמען, עס וועט פון איהר זיין אַ לייט.

אין אָוונד איז זי געבליבען שלאָפען אין זעלבען צימער. צוויי בעטלעך זענען דאָרט געשטאַנען און אַלס פילם-אַקטריסע דאַרף זיך אַזאַ איינע נישט פיהלען קרעמפירט, האָט זי טאַקע פריי פערבראַכט ווי עס שטעהט אָן אַ פילם-קינסטלערין.

אין דערפריה האָט זי זיך אויפגעכאַפּט און — קיינער איז אין צימער נישט געווען, אין אַ האַלבע שעה אַרום איז אַריינגעקומען אַ קריפּליכע דינסט, און זיך גענומען ראַמען די שטוב.

צעציליע האָט זיך גענומען פרעגען אויפ'ן דירעקטאָר, אויף איהרע קאָלעגען-אַרטיסטען, אָבער ווי גרויס איז געווען איהר ענטוישונג, ווען פון דער דינסט איז זי געוואָהר געוואָרען אַז זי געפינט זיך אין אַ וואוינונג פון סטודענטען, וועלכע האָבען שוין אַזאַ סבע יעדע נאַכט אויפצונעהמען זיך אַנדערע מיידלעך, דוקא פון די בעסערע קרייזען, ווייל עס איז זיי לאַנגווייליג צו שלאָפען אַליין.

ביז 12 בייטאָג האָט זי געוואַרט קיינער איז צו איהר נישט געקומען און אַ ביטער ענטוישט, חוץ אַ גאַנצע און חלילה נישט בעשווינדעלטע, האָט זי געמוזט איינפּאַקען צוריק איהר ביסעל חפצים און צוריק פאָהרען קיין לובלין.

וועט צעציליע זיך שוין איצט נעהמען צו לייטישע אַרבייט אָדער ווייטער חלומ'ען פון עקראַן — דאָס וועט ווייזען די נאָהענטסטע צוקונפט.

אָפּטיילונג פון „טאָז"

אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער סאַניטאַר-היגיענישער אויסשטעלונג אין וואַרשא.

ווי בעקאַנט, קומט איצט פאָר אין וואַרשא אַ גרויסע, אינטערנאַציאָנאַלע סאַניטאַר-היגיענישע אויסשטעלונג. אויף דער דאָזיגער אויסשטעלונג געפינט זיך אויך אַ יודישע אָפּטיילונג, אָרגאַניזירט דורך דער צענטראַלע פון „טאָז".

די אָפּטיילונג פון „טאָז" נעמט אַרום אַ ריי טאַבעלן, בילדער און דיאַגראַמען וועגען געזונד-צושטאַנד פון דער יודישער בעפעלקערונג. צווישען זיי טיילט זיך קודם כל אויס אַ גרויסע קינסטלערישע אויסגעאַרבייטעטע מאַפּע פון פוילען, וואו לעבען יעדען גרעסערן יודישען פונקט איז אָנגעוויזען, וועלכע מעדיציניש און היגיענישע אַנשטאַלטען פערמאָגט דאָרטען דער „טאָז".

אַ בעזונדער אויפמערקזאַמקייט ציהט אויף זיך אַ גרויסע בילדליכע דיאַגראַמע פון דער אַרבייט פון „טאָז" אויפ'ן געביט פון שול-היגיענע אין 1926. אָריגינעלע שעהנע און בולטע צייכנונגען איבער יעדען צווייג פון דער שול-היגיענע שטעלען אַ פולקאָם בילד פון דער אַרבייט פון „טאָז" צווישען די קינדער פון די שולען. כדאי איז אויך צו פערצייכנען די טאַבעלע וועגען דער אויסראָטונג פון אַכט'ע פלאָגען פון דער יוד. בעפעלקערונג אויף דער פּראָווינץ פאַוואוס און טריכאָפיטיע. די טאַבעלע ווייזט אָן אויף אַ ב'אמת ערפאָלגרייכער טעטיגקייט פון „טאָז" אויף דעם געביט: 14,417 אויסגעהיילטע קראַנקע אין משך פון 5 יאָהר טעטיגקייט פון „טאָז".

דער צווייטער טייל פון „טאָז" פּאַווילאָן גיט אַ בילד וועגען דער טעטיגקייט פון די פּראָווינץ קאָמיטעטען פון „טאָז". די גרויסע טאַבעלן דערצעהלען וועגען דער טעטיגקייט פון די קינדער קאָנסולטאַציעס און די „טראָפּען מילך" אין גראָדנאָ און אומגעגענד. אינטערעסאַנט איז אָנגעוויזען אויף דער גרויסער צאָהל בעזוכען פון נישט יודען אין די קאָנסולטאַציעס. ווייטער געהן בילדער פון די קאָלאָניעס און זומער-בעדער פאַר טובערקלאָזע אין לעמבערג. אין די אַלגעמיינע טאַבעלן וועגען דער טעטיגקייט פון לעמבערגער „טאָז" טיילט זיך בעזונדערס אויס די טאַבעלע וועגען די „סאַניטאַר-פּאַטרולען" ד. ה. וועגען גרופּען סאַניטאַרער, וואָס בעזוכען אין לעמבערג די יודישע קוואַרטאַלע, פיהרען דאָרטען אַדורך אין די וואוינונגען סאַניטאַרע אַרבייטען, גיבען די איינוואוינער היגיענישע אָנווייזונגען, ערטיילען זיי אין פאַל פון נויטווענדיגקייט הילף, זאָדע, קאַלך א. ד. גל.

די ווייטערדיגע טאַבעלן פון ווילנע, לאָדז, ראָוונע א. אַנד. דערצעהלען וועגען קאַמף געגען טובערקולאָז, טראַכאָמע און פאַוואוס. ווילנער „טאָז" איז אויך פאָרגעשטעלט מיט אַ ריי בילדער פון די קינדער-גרופּען אויף די זומער-קאָלאָניעס דאָרטען.

אויסער דעם אַלעם געפינען זיך נאָך אויף דער „טאָז"-אָפּטיילונג מעדיצינישע עקספּאָנאַטען און מאָדעלן פון פערשידענע מינים טובערקולאָז, פּלאַקאַטען, פלוג-בלעטער, פּראָפּאַגאַנדע-ליטעראַטור א. א. וו. אויף דער גאַנצע ב'אמת גראַנדיעזער אויסשטעלונג איז די „טאָז"-אָפּטיילונג אַ בעשיידענער אָבער העכסט אינטערעסאַנטער ווינקל, וואָס זאָגט עדות וועגען דער יוד. זעלבסט-טעטיגקייט אויפ'ן מעדיציניש-היגיענישען געביט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַנ'אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופאָן קאָן מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 16. יוני 1927.

5582. D. D.

5583. אַ גרויסע פריוואַטע העבר. לעהרער.

5584. ק. גרינבערג.

5585. אַ לעזער פון שוו. יאַקובע.

5586. „Lux".

5587. לעווענמייער.

5588. גראַבאָווסקי פון זשוראַוויע-גאַס.

5589. ב. בוימאַן.

5590. אַ לעזער פון שקולנאַ.

וועגען אייערע עניינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

5591. ג–ב.

לויט'ן אַרט. 89 פון אוסטאַוו וועגען שטעמפּעל-שטייער ווערט אַנ'אָפּמאַך, אַלס איינס צו אַ שריפטליכער אָדער מינדליכער וועגען דינגען אַ דעפּאָזיט-קעסטעל אין אַ באַנק, אָפּגעצאָהלט מיט 10% שטעמפּעל-שטייער.

דער זעלבער פּראָצענט-סאַץ ווערט אויך גענומען, ווען דער אָפּמאַך דאַרף פערלענגערט ווערען.

5592. א. ק. 52.

דאָס איז א. נ. פּרזשעלעזו. פאַר אַזעלכע אַרט דאָקומענטען ווערט גענומען 1 פּראָצ. שטעמפּעל-שטייער.

5593. האַנטווערקער.

מעג די אונטערשריפט פון אויסשטעלער זיין אַ געפעלשטע, האָט דאָס נישט קיין שייכות צו דער גילטיגקייט פון די איבעריגע נישט קוועסטיאָנירטע אונטערשריפטען.

5594. אַ געטרייער לעזער פון אַלעקסאַנדער.

פאָרמעל דאַרף מען אייך שריפטליך מיטטיילען, אַז די אַפּעקונסטוואָ איז נישט געוואָרען אַנערקענט. ערשט פון דעמאָלט הייבט זיך אָן דער 2 וואָכעדיגער טערמין צו דערלאַנגען אַנ'אַפּעלאַציע אין דער וואָיעוואָדזשטוואָ. אין אויסנאַהמספאַלען קען מען אויך פערזענליך אויף דער פּאָבאָר-קאָמיסיע מעלדען דעם פּאָבאָראָווי, אַז זיין שביעה וועגען אַנ'אַפּעקונסטוואָ ווערט אָפּגעוואָרפען.

אין אַזאַ פאַל הייבען זיך אָן די 2 וואָכען פון דעם מאָמענט, ווען די דעציזיע איז מיטגעטיילט געוואָרען.

5595. אַ הויזווירט פון סקלאָדאָווע.

דער מאָטיוו וואָלט געקאָנט דינען צו בעקומען אַנ'עקסמיסיע, ווען איהר ליקווידירט דאָס געשעפט אין יאָהר 1914—1921 ד"ה אין צוזאַמענהאַנג מיט די מלחמה-געשעהענישען אָדער נאָך-מלחמה'דיגער סיטואַציע.

אַזוי ווי איהר האָט פערדינגען דעם לאָקאַל נאָך אין יאָהר 1913 קאָן נישט זיין קיין רייד צו בעקומען אַנ'עקסמיסיע אויפ'ן סמך פון פונקט 1 טייל 2 אַרט. 11 פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ.

די, וועלכע אַזעוו האָט פערראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט. (88

גרויסע בעראַטונג פון צ. — ק. וועגען אַזעוו'ס גורל.

די מאַגישע קראַפט פון אַזעוו'ס נאָמען איז אין די קרייזען פון דער פּאַרטיי געווען אַזוי גרויס, אַז אַפילו נאָך דעם בעריכט פון אַרגונאָוו'ן און נאָך דער בעגעגעניש פון די צ. — ק.-קאָמיטעט מיט לאָפּוכינ'ן אין לאָנדאָן — האָט דער צענטראַל-קאָמיטעט פון די ס. — ר. זיך נאָך אַלץ נישט ענטשלאָסען צו מאַכען אַ סוף צו דער אַזעוו עפערע. דער קאָמיטעט האָט צונויפגערופען אין פּאַריז אַ פערברייטערטע בעראַטונג פון צ.-ק.-מיטגלידער און די נאָהענטסטע חברים פון דער פּאַרטיי און אין משך פון עטליכע טאָג זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ ריי זיצונגען. אויף די זיצונגען, אין וועלכע ס'האָבען אַ חוץ דעם צענטראַל-קאָמיטעט זיך בעטייליגט נאָך אַ מאַן 15, דערונטער די מיטגלידער פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע, וועלכע זענען געקומען פון רוסלאַנד, איז בעשטאַנען די פראַגע: וואָס טוט מען מיט אַזעוו'ן? צי זענען די דערהאַלטענע אינפאָרמאַציעס און מאַטעריאַלען גענוג אויף צו ערקלערען אַזעוו'ן פאַר אַ פּראָוואָקאַטאָר?

אַ טייל פון די פערזאַמעלטע האָבען געהאַלטען, אַז דער בעשולדיגונגס-מאַטעריאַל איז פולשטענדיג גענוג און אַז מ'דאַרף מיט אַזעוו'ן תיכף מאַכען אַ סוף. די אַנדערע, (צווישען זיי אויך אַלע מיטגלידער פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָבען פריהער געאַרבייט אינאיינעם מיט אַזעוו'ן) האָבען פערטיידיגט די מיינונג, אַז ס'איז נישטאָ קיין גרונד צו גלויבען לאָפּוכינ'ען, לאָפּוכין, האָבען זיי געזאָגט, איז אַנ'אַגענט פון דער רעגירונג און זיין גאַנצע האַנדלונג איז נישט מעהר, ווי אַ שפּיצעל פון פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט.

די דריטע מיינונג — דאָס איז געווען די מיינונג פון די צ.-ק.-מיטגלידער) און פון דער מעהרהייט פערזאַמעלטע — איז געווען אַזעלכע: סוביעקטיוו זענען זיי איבערצייגט, אַז אַזעוו איז שולדיג. אָבער נאָר אויפ'ן גרונד פון סוביעקטיווע איבערצייגונגען קאָן מען זיך נישט בעגעהן מיט אַזעוו'ן, ווי מיט אַ פּראָוואָקאַטאָר. נישט רעדענדיג שוין וועגען דעם, אַז ס'איז מעגליך אַ פאַטאַלער טעות, דאַרף מען זיך אויך רעכענען מיט דער [illegible] פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַ פּאַרטיי-געריכט, וואָס וועט פערלאַנגען בעווייזען — און אָביעקטיווע בעווייזען. ענדליך, קאָן מען נישט אַרויסטראָגען קיין בעשולדיגונגס-אורטייל, נישט אויסהערענדיג דעם בעשולדיגטען אַליין.

אָבער ווי אַזוי מאַכט מען דאָס? ווי אַזוי בעקומט מען די אָביעקטיווע בעווייזען? ווי אַזוי פערהערט מען אַזעוו'ן, נישט דערוועקענדיג ביי איהם קיין חשד? וואָס טוט מען, ער זאָל נישט פערשטעהן, אַז מ'איז איהם חושד און דערמיט נישט געבען איהם די מעגליכקייט צו פערניכטען די שפּורען און צונישט מאַכען אַלע פּרובען פון אַ ווייטערדיגער אויספאָרשונג.

אויף די אַלע פראַגען איז קיין ענטפער נישט געווען. ס'האָט זיך אויף די בעראַטונגען געפיהלט אַ פולשטענדיגע פערלוירענקייט און מבולבל'דיגקייט. די, וועלכע האָבען אַרויסגעזאָגט די פולע איבערצייגונג אין אַזעוו'ס שולד און האָבען פערלאַנגט עס זאָלען תיכף אָנגענומען ווערען שריט מיט'ן ציל איהם צו פערניכטען, האָבען נישט אַרויסגעוויזען קיין שום טאַט-קראַפטיגקייט און גרייטקייט אַריבערצוגעהן פון ווערטער צו מעשים. ס'פערשטעהט זיך, אַז אַנ'אָפּהאַלט-מאָמענט איז געווען אין דער פּאַרטיי דיסציפּלין. אָבער דאָך, האָט זיך אויסגעוויזען, וואָלט געווען אינגאַנצען נאַטירליך, ווען ס'וואָלט עמיצער געבראָכען די דיסציפּלין און געהענדיג נאָכ'ן קול פון דער אייגענער איבערצייגונג, וואָלט ער אויף דער אייגענער אחריות געמאַכט אַ סוף צו די געדערדרייען און וואַקלענישען. אָבער אַזאַ מענשען האָט זיך נישט געפונען, און וואָס לענגער ס'האָבען געדויערט די בעראַטונגען, אַלץ גרעסער איז געוואָרען די אַטמאָספערע פון פערלוירענקייט.

פּונקט אין נישט געענדערט ביז'ן סוף איז געווען די פּאָזיציע פון די, וועלכע האָבען געהאַלטען, אַז אַזעוו איז אומשולדיג. זיי זענען געווען אינגאַנצען פערבלענדט. זיי האָבען בלינד געגלויבט אין אַזעוו'ס אומשולד און זענען לחלוטין געווען אומפעהיג אויפצופאַסען דעם לאָגישען צוזאַמענהאַנג פון די פאַקטען און בעווייזען אין דעם בעשולדיגונגס-מאַטעריאַל. צווישען די לייַדענשאַפטליכע פערטיידיגער פון אַזעוו'ן האָט זיך געפונען אויך דער מיטגליד פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע קאַרפּאָוויטש. נאָך פון רוסלאַנד האָט ער געשריבען, אַז ער פאָהרט קיין פּאַריז זיך אָפּרעכענען מיט בורצעוו'ן פאַר זיינע אַרויסטרעטונגען געגען אַזעוו'ן. אין אַ פּריוואַט געשפּרעך האָט קאַרפּאָוויטש ערקלערט, אַז אויב דער צענטראַל-קאָמיטעט וואָלט ערמאָרדעט אַזעוו'ן אָהן אַ געריכט איבער איהם, וואָלט ער, קאַרפּאָוויטש, אויסגעשאָסען אַלע מיטגלידער פון צ. — ק. (פון דעם דאָזיגען געשפּרעך האָט זיך גענומען די לעגענדע, וואָס איז געווען פערשפּרייט נאָך דער דעמאַסקירונג פון אַזעוו'ן, אַז אויף איינער פון די בעראַטונגען האָבען זיך אויפגעשטעלט עטליכע מיטגלידער פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע, האָבען אַרויסגעצויגען רעוואָלווערען און ערקלערט, אַז זיי וועלען אויסשיסען אַלע מיטגלידער פון צ. — ק., אויב מ'וועט אָנריהרען אַזעוו'ן.

לייַדענשאַפטליך פערטיידיגט אַזעוו'ן האָט אויך „בעללאַ", אַנ'אָנגעזעהענע טוערין פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע, זי האָט גערעדט מיט אַזוי פיל היץ און איבערצייגונג, אַז הערענדיג איהר, דערצעהלט אַרגונאָוו, פלעגט זיך אַריינכאַפּען אַ צווייפעל אַפילו ביי די פולשטענדיגע זיכערע אין אַזעוו'ס פערראַט: און טאָמער איז אַזעוו דאָך אומשולדיג? טאָמער איז ער דאָך גאָר אַ קרבן פון פּאָליציישער אינטריגע?

(פאָרטזעצונג קומט).

נשמה=כאַפּערס אין גאַליציע.

יודישע אַלמנה געהט אין שוהל אַריין און פון דערהיים גנב'עט מען אַרוים איהר 13 יעהריגע טאָכטער.— מוטער זוכט איהר קינד.—אַ פויערטע האָט פערפיהרט דאָס מיידעל.—אין די הענד פון נשמה-כאַפּערס.

פון לעמבערג שרייבט מען:

נאָך ליגט גוט אין זכרון די מעשה-פראַמים און שוין האָבען מיר צו פער-צייכענען אַ נייעם עהנליכען פאַקט. דאָס מאָל איז אָבער די מעשה נישט פארגעקומען אין לעמבערג, נאָר אין דאָרף מאַלאַ ביי ראַפּשיק.

דעם 7-טען יוני, דעם 2-טען טאָג שבועות איז די אלמנה חנה שפּיראָ מיט איהרע עלטערע זיהן געגאַנגען דאַווענען אין דעם שכנות'דיגען דאָרף ניעדזוויעדאַ אין דער היים איז גע-בליבען איהר 13-יאָהריגע טאָכטער רבקה.

ווי איבעראַשט איז די מוטער גע-וואָרען, ווען זי איז אַהיימגעקומען. די וואוינונג איז געווען פערמאַכט און דער שליסעל פון דער טיר איז געווען ביי דער שכנ'טע.

געזעהן, אַז איהר טאָכטער זוימט זיך זעהר לאַנג און קומט נישט אַהיים, האָט די פערצווייפעלטע מוטער אָנגע-הויבען צו זוכען איהר פערשוואונדען קינד. אָבער זי האָט די 13-יאָהריגע רבקה'ן נישט געפונען. דאָס האָט דער-וועקט ביי דער אלמנה דעם חשד, אַז די ציגיינער פון דאָרף האָבען פער-פיהרט איהר קינד.

די פּאָליציי, וועלכער פרוי שפּיראָ האָט מודיע געווען וועגען דאָזיגען פאַל, האָט פערהערט אַ רייהע פויערים און צי-ניינער, וואָס האָבען ערקלערט, אַז זיי ווייסען גאָרנישט פון דעם פערשוואונ-דענעם יודישען מיידעל.

אָבער נישט געקוקט דערויף, האָט די אומגליקליכע מוטער נישט גערוהט, נור האָט געהאָלפען אין איין זוכען איהר קינד. זי האָט אַרויסגעשיקט איהרע זיהן, אַז זיי זאָלען זוכען אין די דערבייאיגע דערפער דאָס פערשוואונ-דענע מיידעל. אין דאָרף ניעדזוויעדאַ האָט זיך רבקה'ס ברודער דערוואוסט, אַז אַ דאָרטיגע פויערטע מיט'ן נאָמען אַננאַ קסיאָנזשעק האָט פערפיהר: זיין שוועסטער אין דער ריכטונג פון דאָרף סטאַסיאָווקאַ.

פרוי שפּיראָ האָט דעריבער תיכף גע-מעלדעט דער פּאָליציי אין לאַנטשקי, וועלכע האָט פערהערט די פויערטע קסיאָנזשעק, וועלכע האָט זיך מודה גע-ווען, דאָס זי האָט פערפיהרט רבקה'ן. די פויערטע האָט ערקלערט, אַז זי האָט דאָס יודישע מיידעל איבערגעגעבען אַ אַנדערע פויערטע אין דאָרף סטאַסיאָוו-קאַ, אָבער זי ווייסט נישט וואָס די לעצ-טע האָט מיט רבקה'ן געטון. איבריגענס

האָט די פויערטע בעמערקט אַז שוין רבקה עלטער ווי 14 יאָהר און זי מאַג שוין טון, וואָס זי וויל...

אַ פּאָליציאַנט איז באַלד מיט דער קסיאָנזשעק אַוועק קיין סטאַסיאָווקאַ צו דער דאָרטיגער פויערטע, וועלכע האָט אָבער געלייקענט, אַז זי זאָל ווען עס איז געווען זעהען דאָס פערשוואונדענע יודישע מיידעל. אַ טאָג שפּעטער האָט מען די קסיאָנזשעק בעפרייט פון תפיסה

און די אויספאָרשונג פיהרט איצט אָן דעם ענין די פּאָליציי.

דאָס כאַראַקטעריסטישע ביי דעם אַלעמען איז, וואָס די פויערטע קסיאָנ-זשעק, וועלכע איז אַ פולשטענדיגע אַנ'אַלפאַבעטקע, האָט ערקלערט, אַז דאָס פערפיהרטע יודישע מיידעל איז שוין עלטער ווי 14 יאָהר... און דער-פאַר מעג זי שוין טון, וואָס זי וויל.

דאָס בעווייזט, אַז דאָ האָט מען זיך שוין בעציימעגס בעוואָרענט, דאָס מען זאָל דאָס פערפיהרטע יודישע מיידעל נישט קענען ראַטעווען פון די הענד פון די נשמה כאַפּערס.

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעל-גאַס 18.

אונאָפּרופליך די לעצטע 4 פאָרשטעלונגען

פון די בערימטע אַרטיסטען, ליבלינגע פון לאָדזער פּובליקום

אַ. פאַליאַקאָוו, ל. ראַבינאָוויטש, אַ. אַניעלאַ, ב. באַריסאָווא.

מאָרגען דאָנערשטאַג, דעם 16., שבת, דעם 18. און זונטאָג, דעם 19. יוני ד. י., 9 אין אָוענד די גרויסע סוקסעס-פּיעסע

די מאַמע דער וועלט

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון זאַלאַמאָנאָווסקי.

שבת 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 זל.

דער רבי'ס שמש

די רבי'ן מיט ציין אין דערמיט

קאָמישע פּיעסע אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.—צום שלוס: די גרויסע לאַך-קאָמעדיע אין 1 אַקט „פאַליאַקאָוו אַ טאָג נאָך דער חתונה".

ווער עס קויפט אַ בילעט אויף די נאָכמיטאָג פאָרשטעלונג, בע-קומט צום אָנדענקען אַ בילד פון דעם ליבלינג פאַליאַקאָוו.

ס'נעמען אָנטייל פרויען: אַנגעלאַ, באָריסאָווא, בעזמאַן, גאָלדשטיין, מאַכאַ-ראָווסקאַ, יאַדערמאַן. מענער: פאַליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, האַמבורגער, באַלבער-סקי, מאַכאַראָווסקי, אייזענבערג, פאָלאַנסקי, אָריעל. אַדמיני.: אַ. בעזמאַן. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאַן. גאַרדעראָבע פריי! בינהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע.

פון אלעקסאנדער.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

אַ דאַנק דער איניציאַטיווע פון אַ גרו-פּע ליבהאָבער פון יודישען וואָרט און געדאַנק, איז דאָ פאַר איינציגע חדשים צוריק געשאַפען געוואָרען אַ יודיש קול-טור הויז, וואָס מענס אויפגאַבען זענען לכתחילה געווען: שאַפען אַ דראַמאַטישע סעקציע אונטער דער אָנפיהרונג פון גוסטע לאָדזער אַרטיסטען, אַ ביבליאָטעק, איינאָרדנען רעפעראַטען לעקציעס א. ד. גל. דער ציל איז דערגרייכט געוואָרען.

ס'עקזיסטירט היינט-צו-טאָג אַ דראַ-מאַטישע סעקציע אונטער דער לייטונג פון בעקאַנטע לאָדזער אַרטיסטען, לעצ-טענס אונטער דער רעזשי פון אַרטיסט

הימבורגער. די פאָרשטעלונגען, נישט געקוקט אויף די פאַרשידענסטע שטע-רונגען, ווערען מיט דער גרעסטער סימפּאַטיע אויפגענומען ביים ברייטען יודישען עולם, ס'איז איינגעאָרדנעט געוואָרען אַ סענקעוויטש-אָוונד ביי אַ גרויסען דערפאָלג.

דעם היינטיגען שבת קומט פאָר אַ בראַנדזאָן-אָוונד.

ס'זענען איינגעקויפט געוואָרען אין פערלאַג „קולטור-ליגע" קרוב 200 בי-כער. די ערעפנונג פון דער ביבליאָטעק קומט בקרוב פאָר.

שמואל כעלמער.

קיריל'ס „סאוועטישע מאנארכיע".

(ענדע פון 3-טע זייט).

גאָלדענע שפּילקע"... דאָס איז „דער פאָנד צו ראַטעווען דאָס פאָטערלאַנד".

דערנאָך לייגען מיר, אַז די „דושי-גיטען" האָבען געשאָנקען 10 פּראָצענט פון זייער ריוח. ווייסט איהר ווער עס זענען די „דושיגיטען"?

לשם פּרנסה האָבען זיך פיל רוסען אַ לאַז געטון צו עפענען קאַבאַרעטען מיט רוסישע פאָרשטעלונגען, טענץ, קינץ משכרייו, אין דער צייט פון דער אינפלאַציע האָבען זיי געצעהלט אין די הונדערטער. די אָטאַמאַנען פון דער „קובאַנער קאָזאַקען סטאַניצע", האָבען

זיך אַרומגעקוקט, אַז מלחמה האַלטען איז נישטאָ מיט וועמען, האָבען זיי גע-שאַפען אַ טאָלק פון קאָזאַקען-רייטער און געגעבען פאָרשטעלונגען אונטער דער שטאָט, וועלכע האָבען צוגעצויגען אַ גרויסען עולם.

די „זאַרובעזשניקעס" האַלטען זיך לינקער פון די מאָנאַרכיסטען. זיי האָ-בען דערווייל נישט געמאַכט זייער אויס-וואַהל צווישען קיריל'ן און ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש'ן. זיי לאָזען איבער דעם רוסישען פאָלק זעלבסט זיך אַרויס-צוזאָגען וועגען דער פאָרם פון דער רעגירונג.

לינקער פון זיי זענען די רעפּובלי-קאַנער-דעמאָקראַטען, אין שפּיץ פון וועלכע ס'שטעהט מיליוקאָוו. די דאָזי-גע פּאַרטייאינגונג נעהמט אין זיך אַריין אויך סאָציאַליסטען.

אָבער די אַלע פּאָליטישע ביזנעסן

אינטערעסירען אַלץ ווענינער און ווע-ניגער דעם דורכשניטליכען רוסישען עמיגראַנט, וועלכער אַרבייט שווער און האָט אָנגעוואוירען יעדע האָפענונג צו קומען צוריק קיין רוסלאַנד. ער ווייסט, אַז די רוסישע געזעלשאַפטליכע אָרגאַ-ניזאַציעס זענען זעהר שוואַך און לייס-טען ווענינ לטובת זייערע לאַנדסלייט, זיי קוקען מיט קנאה אויף די יודישע אַנשטאַלטען, וועלכע טון אַזוי פיל פאַר די יודישע עמיגראַנטען.

מיר האָבען, אפילו דאָ נעהאָט צו טון אַ שטיקעל צייט מיט אַ רוס, וועל-כער האָט זיך אַרויסגעגעבען פאַר אַ יודען, כדי צו קענען בעקומען הילף פון אַ יודישען קאָמיטעט. עס איז גע-ווען אַנ'עכטער טיפּ פון אַ רוס. ער האָט זיך אָבער פערלאָזט אַ באָרד און פאות, איז בעגאַנגען אויף דער יודי-שער גאַס זיך צוהערען ווי מ'רעדט יו-דיש, זיך גערופען מיט'ן נאָמען גורע-וויטש און פלעגט בעקומען אַ חודש'-ליכע שטיצע פון אַ יודישען קאָמיטעט... ס'האָט זיך דערנאָך אַרויסגעוויזען אַז ער האָט נאָכגעמאַכט... ער האָט עס אַליין צוגעדעקט שיכור'ערהייד.

דאָס איז אָבער אַנ'אויסנאָהם. בכלל אַרבייט מען שווער און מען האָט כמעט ווי פערגעסען פון וואַנען מען שטאַמט.

לעצטענס האָט מען אַרויסגעפאָדערט אַ סך רוסען אין פּראָווינץ אַלס ערד-אַרבייטער, פאַרמערס, נאָר אַזוי ווי מען פאָדערט פערהייראַטע, פיהרען מיט זיך די נישט חתונה'געהאַטע, אַנשטאָט פרויען, איגוואַלידען... די לעצטע וואַשען גע-פעס, פיהרען די שטוב-ווירטשאַפט.

די פראַנצויזישע רעגירונג זאָרגט ספּעציעל פאַר די רוסישע פּראָפעסאָ-רען. זי האָט פאַר זיי געגרינדעט אַ פולשטענדיגען אוניווערזיטעט, וואו זיי לייענען לעקציעס און בעקומען שכירות. זיי זענען אין די הונדערטער, צווישען זיי אַ בעדייטענדע צאָהל יודען.

...און ביי דער זייט פון דער עמי-גראַנטען-קאָלאָניע וואַקסט אויס אַ נייע קאָלאָניע פון סאָוויעטישע רוסען, וועל-כע גרופּירען זיך אַרום די סאָוויעטישע אַנשטאַלטען אין פּאַריז.

נ. הערמאַן

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-82.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש און מאַ-נער-שוואַכע קראַנקהייטען.

אין צוריקגעקעהרט.

היילונג מיט קווארץ-לאָמפּען (העהר-אויספאַל) נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

Dr. St. HEINRICH

ספּעצ. פאַר קינדער- און אינערן-קראַנקהייטען.

פּאָמאָרסקאַ 10, טעל. 47-67

עמפּפאַנגט פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג, אויך אין זשעכאָוויק אין דער

Willa Sokołowskiego

obok dworca.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראָמאַן).

42)

אַ געוויסען מאָמענט האָט ער חושד געווען דעם ברודער זיינעם:

— אפשר האָט עס גרענואַר אַרויסגעגעבען זיין סוד? אפשר האָט ער עפּיס וועגען דעם אָנגעשריבען?

דעריבער האָט קאַרל אַ פרעג געטון ביים ברודער:

— צי ווייסטו נישט, וואָס עס איז געוואָרען מיט לוריען?

— איך האָב געלייענט אין די צייטונגען. די שטראָף איבער איהם האָט מען נאָך נישט אויסגעפיהרט.

דערנאָך האָט ער מיט אַ שטאַרק-גערירטער שטימע צו-געגעבען:

— גלויב מיר, ווען מ'וואָלט איהם מקיים פסק געווען אין יענער נאַכט, וואָלסטו זיך געדאַכט פאַרצוואָרפען נישט איין פערברעכען, נאָר גאַנצע דריי.

— עי, וואָס רעדסטו!

— וואָלסט געהאַט דער'הרגעט לעווענטאַל'ן, לוריע'ן און דיין אייגענעם ברודער. וואָס שייך מיר — האָט ער שטילערהייט צוגעגעבען — איז אויף וויפיל איך וועל דיר בשום אופן נישט מוחל זיין דעם טויט פון יענע צוויי, וואָלט איך דיר מוחל גע-ווען מיין אייגענעם טויט. אפשר וואָלט דיר דערמיט דאָס געוויסען נישט אַזוי שטאַרק געפּייניגט...

קאַרל איז צוגעגאַנגען צום ברודער, און אָנגעהמענדיג איהם פאַר די הייסע פיבערדיגע הענד, האָט ער איהם אַ קוק געטון

אין די אויגען און אַ פרעג געטון:

— ענטפער פראָסט און אמת'דיג!

— וואָס ווילסטו, זאָל איך דיר זאָגען?

— איך וויל וויסען, צי האָסטו עפּיס אַ שייכות מיט דעם וואָס די עקזעקוציע איבער לוריע'ן איז אָפּגעלייגט געוואָרען?

— איך?... איך שווער דיר, אַז נישט. אָ, יאָ, — האָט ער צוגעגעבען, ציטערענדיג פאַר מאַכלאָזען כעס און האַס — איך האָב געטראַכט, וועגען אַרויסגעבען דיר, כדי צו ראַטעווען יענעם... איך האָב טאַקי געטראַכט וועגען דעם, ווייל עס דוכט זיך מיר, ס'איז נישטאָ קיין עקעלהאַפטערע זאַך, ווי דערלויבען צו אויפהענגען אַנ'אומשולדיגען מענשען...

— פאַרוואָס זשע האָסטו עס נישט געטון אַזוי?

— פאַרוואָס?... אַך, קאַרל, קאַרל!... דו ווייסט עס גאַנץ גוט פאַרוואָס, און דו מאַטערסט מיך... ווייסט אויסגעצייכענט, אַז איך בין אַ קאַליקע, איך טויג צו גאָרנישט, אַז איך האָב נישט קיין ווילען, קיין ענערגיע, קיין דרייסטקייט... דו ווייסט עס, אַז אַזוי ווי אַ קינד, אַזוי ברויך איך מ'זאָל מיר העלפען, מ'זאָל אַרומגעהן אַרום מיר. איך ווייס, אַז עס איז אויסערגעוועהנליך געמיין פון מיין זייט, און דאָך מוז איך, נישט קוקענדיג אויף דיין פערברעכען זיך האַלטען אָן דיר, ווייל ס'איז נישטאָ נאָר קיין ערגערע זאַך פאַר מיר ווי אַבסאָלוטע עלענדקייט און איינ-זאַמקייט... דו ווייסט עס, איבעריגענס, גאַנץ גוט, אַז איך קאָן זיך קיין עצה נישט געבען! אָ, מיין גאָט! ווי שרעקליך איז אַזאַ לעבען, ווי מיינס און דאָך האָב איך קיין כוח נישט זיך אָפּצוזאָגען פון איהם!... איך ווייס, קאַרל, אַז דו גלויבסט אין קיין שום הייליגקייט נישט... האָסט מיר שוין וועגען דעם אַזוי פיל מאָל געזאָגט... ווען אָבער אין דיין נשמה זאָל אַמאָל אַריינטרע-טען אַ ספק...

— אין וואָס? — האָט קאַרל איראָניש אַ פרעג געטון, נישט אַרויסלאָזענדיג דעם קראַנקענס הענד.

— אין דיין ברודער...

— ביזט חסר דעה!

— הער זשע: איך בין דיין שותף בלויז דערפאַר, ווייל איך בין קראַנק און דאַרף דיך האָבען... אָבער...

— אָבער?

— אויב אָבער איך וועל געפינען עמיצען, וואָס וועט זיך קענען מיט מיר מתעסק זיין... אויב איך וועל נישט זיין אַזוי עלענד... אויב איך וועל צוריק בעקומען אַ ביסעל געזונד און כוחות... אָך, ברודער, דאַן דאַרפסטו זיך היטען פאַר מיר!... איך בין אַנ'אויסוואורף, יאָ! ווייל-מיט'ן מאָמענט, וואָס איך וועל דיך פערראַטען... אַרויסגעבען!... און דאָס איז דערפאַר, ווייל אַלץ, וואָס עס געפינט זיך אָרענטליכעס אין מיר ברויזט און שטורעמט אויף ביים איינציגען דערמאָהנען זיך וועגען דעם עקעלהאַפטען פערברעכען, וואָס דו מיין ברודער ביזט בעגאַנגען!

— דו טוסט עס זעהר גוט, גרענואַר, וואָס דו וואָרענסט מיך. איך וועל זיך בעמיהען אַזוי צו האַנדלען, אַז דו זאָלסט זיך תמיד אין מיר נויטיגען!

— אוודאי! אוודאי בין איך אויף דיין לאַסקע... ליידער!

— האָט גרענואַר אַרויסגעשלוכצט, בעמיהענדיג זיך אַרויסצורייסען זיינע שוואַכע הענד פון דעם ברודערס קלאַמען.

יענער האָט איהם בשעת מעשה אַדורכגעשטאָכען מיט שאַרפען אַדורכדרינגענדען בליק.

— לאָז אָפּ! עס טוט מיר וועה!

קאַרל האָט פריינעלאָזט גרענואַר'ס הענד, און דער קראַנ-קער איז אַנידערגעפאַלען אויפ'ן פאָטעל.

די אויגען זיינע האָבען זיך צוגעשלאָסען, און אויסגעזעהן האָט ער ווי אַ בר מנן, וואָס מ'לייגט אַריין אין קבר, אַזוי טויט בלאַס איז ער געווען.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

(פאָרטזעצונג קומט.)

פרעגט נישט וועגן „COSMOPOLIS"

די יעניגע, וועלכע האבן בענוצט נאר דאס איינע מיטעל, נאר פ׳ענט די, וועלכע האבן בענוצט אלע מיטלען און זיי וועלען אייך זאגען, אז דאס ערפאלגרייכסטע פון זיי, דאס אנגענעהמע און דער אנווענדונג און דאס ווירקזאמסטע איז נאר

COSMOPOLIS

וואס פלעגט מיט ערפאלג און בעהאלט אויסגעצייכענט די פרישקייט פון פנים, הענד און קערפער.

קאסמאפאליס איז נישט קיין קרעם
קאסמאפאליס איז נישט קיין פאסטע צום גערוכט.
קאסמאפאליס איז אינגאנצען עפעס נייעס און ביז איצט נאך נישט געווען.

הויפט-סקלאד אין פוילען : ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריע-געשעפטען. פרייז 2.50 זל. פאר שטיק. ווען מ׳קריגט נישט, דארף מען זיך ווענדען צום הויפט סקלאד פאר פוילען. פאר קונים פון דער פראווינץ ווערט ארויסגעשיקט נאכ׳ן בעקומען פארויס 2.75 אדער 3.25 אויף א נאכנאהמע.

883 היט זיך פאר פעלשונגען !

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געזוכט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליכט-היילאינסטיטוט
נעמט אן פון 7—4 אין אווענט.

היילפעדאגאגישע קורסען
פאר שוואכבעפעהיגטע און שוועררערציהבארע קינדער.
שפראכשטערונגען (שטאמלען, מויגשטאמהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-ארצט.
עלעקטריזאציעס,
ליכטהיילאפאראטען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפפאנגט פון 5 — 7 אווענד

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאווא 28
טעלעפאן 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אווענד

Dr. med. **Ludwik Rapeport**
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און האלז-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 8—9 אינדערפריה

Dr. H. WOŁKOWYSKI
זאכאדניא 57 (צענעלנ.19)
טעלעפאן 19-94.
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 5—8 אווענד,
פרויען פון 4—5. ספעציעלער ווארטע-זאל.
603

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 54-72
נעמט אן אין דער רעמעניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2
מיטאג און דער היים פון 6-8 אוו׳

Tak dumne

są nieraz dzieci ze swych czystych, pięknych ubranek. Nie dziw, bo dziś pierze się wszystko wspaniałem „mydłem Kołłontay z pralką", a „mydło Kołłontay" nie niszczy nigdy drogich tkanin, lecz czyści je ogłędnie, a mimo to gruntownie. Dzieci swe ubierać więc można zawsze schludnie i świeżo, ponieważ „mydło Kołłontay" jest bardzo tanie. Nie pozwólcie nigdy, by sprzedano wam inne mydła.

Mydło
KOŁŁONTAY z pralką
patent.

1845 גענעראל-פערטרעטער אויף לאדז :
S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

רעמשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-רענטגענאלאגישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראפאפארט	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½-7½
ד״ר רוזשאנסקי	הויט-און געשלעכטס-קר.	11—10 2—1
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1
ד״ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד״ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד״ר פאפיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד״ר קאנטאר	כירורגישע קראנקהייטען	5 4 און 1-2
ד״ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-5½
ד״ר סמואפעל	רענטגען	12—2 6-4
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	7—3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2—9

צאמי-אונדרהיילונג, בעליכטונגען, קאר אנען, פאמבען, א אז. וו.
ביי דער לעמשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
אילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר צעשטערהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוועסטער.
אנמעלדונגען נעמען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די רעמשניצע איז אויך אפען זונטאג.

מעבעל
אין קויף און פערקויף
רזוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען, סאמאווארען א. ז. וו. און צאהל די העכסטע פרייזען
א. וויינצמאן נארוטאוויטש 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטשא 29)
ביי מיר איז שטענדיג דא פארש. געניצטע מעבעל
1382 און גומען צושטאנד צו פערקויפען.

רעמשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד

ד״ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	9½-12 4--5
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	11—1
ד״ר לוביאש	הויט-און געשלעכטס קר.	12—3
ד״ר שמיינערט	נערווען און גמיטהנע קר.	1—5
ד״ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12.30—2
ד״ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה	1 —
ד״ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

אמבולאטאריע, שפר ד־שטעלונגען זיי שטעלען א. ז. וו. טאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אנגענומען, דאסטאשען, עלעקטריזאציע, עפערציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריע ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמע און בלוט.
2120
אימפונגען געגען שקארלאטין.
בין דער לעמשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן :

ד״ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נ״מ
ד״ר לאזשינסקא סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאמבען א. אז. וו.
די רעמשניצע איז אויך אפען זונטאג

לונגען-קראנקהייטען!
רעקאמענדירט דורך די הי״ה דאקטוירים
Balsam Thlocolan Age
ביי הוסטען, בראנכיט, הוסט פערלייכטערט ביי ליעגנטא, פערשטארקט דעם ארגאניזם און רעם ווידערשטאנד פון קראנקען, פערגרעסערט די וואג פון קערפער
„Balsám Thlocolán Aqe" פערקויפען אפטייקען.
2961 פערלאנגט נור אין אריגינעלער פאקונג פון דער אפטייק
A. Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

אין גאנץ פוילען און אויך שוין אין אויסלאנד רעדט מען נאר פון דער פראקטישקייט און גוטסקייט פון די בעוואוסטע זומער לאטשען

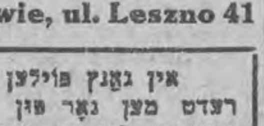

LEKKOCHÓD
14391 P. N.
בעסטע אלמונג צו געבען אויפ׳ן פאטענט-שטעמפעל.
צו בעקומען אין אלע בעסטע שיך-געשעפטען.
הויפט-פערקויף **י. אבראמאוויטש,**
לאדז, פאדרזשעטשנא 15.

קויפט נישט קיין מעבעל
בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט, אז און מען מעבעל-געשעפט
נאראנסקא (דלוגא)
44 Ch. ŁAZNIK
נאר ביי מיר קענט איהר מעבעל שעהנע גוטע און ביליג.
קויפען פערשידענע
בעמערקונג: איך קויף אויך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, ניי-מאשינען, סאמאווארען א. אז. וו.
איך צאהל די העכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

בילינ
טרייב-רעדער,
פערשידענע שפולען, מאשין-פייפען איז צו בעקומען זגערזשער 84,
פראגט, ווי אויך דרעקסלער-ארבייט פאר טישלערס צו זעהר ביליגע פרייזען.
584
איבערציגעבען
אויף זומער-וואוינונג אנ-איבעם-גארטען צוזאמען מיט 1 אדער 2 וואוינונגען. צוגאנג כער פרייז.
סט. ווידזעוו. היגעסר לאדז
ביי **Józef Michałek**

Dr. med.
Różaner
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע, הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זאנע
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5 ביז 8 א ווייגער אווענד.
נארוטאוויטש 9 1. שטאק
טעלעפאן 28-98.
א ספעציעל - איינגעארדענטער ווארטע-זאל פאר דאמען.

דאנטיסט און צאהנטעכניקער
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזען ביליגע! ערלייכטערונג אין צאהלונג

פיש לעבעדיגע און טויטע
צו צוגענגליכע פרייזען
עמפפעהלט די צענטראלע פיש-האלע
ביי דער לודקע.
535

אויפרוף צו אלע לאדזער יידען
וואס מאכען חתונה זייערע קינדער!
דערמיט מאך איך בעקאנט די לאדזער מחותנים, אז איך נעהם אן
חתונות אויף פארציעס
פאר 6 זל. א פערזאן
מיט אלע בעקוועמליכקייטען. געשמאקע מאלצייטען פון בעסטע אריינגערעכנט: זאל, ארקעסטער, קעלנערס און קעלנערס. אלעס פריי.
קומט און בעשטעלט אויף וויפיל פערזאן איהר ווילט!
אדרעס: זאל פאלודניאווא 10. אינהאבער: פרידוואלד.

פאדערט איבעראל
נאר פאטענטירטע
פעדער-בעטען
פערזעהען מיט דער פאבריקס-מארקע
PALMA-PATENT
פאר העלכע מיר גאראנטירען.
אויך שטאט אויף לאגער און א גרויסען אויסוואהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אטאמאנקעס, קינדער-וועגעלעך, שעזלאנגען און געבעטע מאטראצען.
ביליגסטע פרייזען: רעיעלסטע בעהאנדלונג! ביליגסטע פרייזען
לאדז, פולנאצנא 24.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר׳ן איינשיקען פון די אבאנענטן איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די ערשטע-אדמיניסטראציע איז אפען באמטאג און בנאכטס.

אנאנסען-פרייז: פאר סעקסט 15 גראשען, פריטאג 20 גראשען, אין טעקסט 40 גר., פריטאג 60 גראשען, נאכ׳ן טעקסט 10 גראשען, פריטאג 15 גראשען, — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. אויבער דער שבת — 50 פראצענט טייערער.

פאר א מיליאמעטער - שורה.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.